

Héfről-fétre

New-York. A „Hias" felévi jelentése szerint az Egyesült Államokba 1935. január 1-től június 30-ig 3222 zsidó vándorolt be. Ezekből 1815 személy rendszeres emigráns és 1407 mint nem emigráns. 759 személy Németországból jött, egyrészt direkt, másrészt közvetve más országokból.

Varsó. Sztszerzev lengyel városka, amely Lasktól 15 km-nyire fekszik, csaknem teljesen leégett. A főképen zsidók által lakott helyiségben 105 ház égett le, ebből 90 zsidó volt. 300 zsidó család maradt feldől nélkül. A kárt több mint egy millió zlotyra becsülik. — A lengyel Aguda határozatot hozott, amelyben a leghatározottabban megtiltja tagjainak, hogy az NZG (revizionista világszervezet)-be tagként belépjenek. Aki tehát az Aguda híve, vagy barátja, nem lehet ennek a szervezetnek tagja. Ha mégis belépne, úgy ezzel egyidejűleg kizártnak tekintik az Aguda szervezetéből. — A lengyel kormány a nemzeti demokráta antiszemita városi tanács ellen zsebe dacára átvette Bromberg városainak szegényei részére egy onnan Amerikába származott asszony örökségét, amely fél millió dollárt tett ki. Tekintettel arra, hogy kevés szegény él Brombergben, az összegből valamennyi jómódú lett. — Az augusztus 17-án megnyitott jiddis tudományos kongresszuson a jiddis irodalomnak is szentelnek egy napot. Erre eddig kilenc jiddis író jelentette be részvételét, hogy előadásokat is fognak tartani. — Az ismert lengyel lírikus és dramaturg Julian Tuwim aki a varsói állami színház igazgatója, hosszabb tanulmánytúra Palesztinába utazott.

London. A napokban összejárnak Palesztina Egyiptom, Bagdad és Dsidda angol kormányok egy közös megbeszélésre, amelyen valószínűleg a Kijelentés problémáit vitatják meg, főleg stratégiai szempontból.

Darmstadt. Az itteni Grosser Woog nevű nyílvános fűrdőben és a technikai főiskola stadionja előtt a következő tábla látható: „Jud bleib draus, bade du zu Haus!"

Brüsszel. A megtartott 18. állatvédők világtalálkozásaon egyhangúlag elhatározták, hogy ajánlani fogják a világ valamennyi kormányának, hogy tiltsák be a rituális vágást.

Triest. A Lloyd Triestino társaság „Viena" és „Helouan" hajóit, amelyek eddig a palesztinai forgalomba voltak beállítva, kivonja a forgalomból, mert az olasz csapat-szállításokhoz szükségesek. Allitól a társaság többi földközi tengeri hajói is hasonló célokra foglaltatnak le.

Páris. Pierre Dreyfus, az elhunyt Alfred Dreyfus kapitány fia, kiakarja adni atyja emlékiratát. Ezekben a saját visszaemlékezésén kívül közölni fogja Zola, Clémenceau, Jaurés ismeretlen leveleit, amelyek a perrel kapcsolatosak.

London. A Revizionista Unió memorandumot nyújtott át az angol gyarmatiügyi miniszternek, Malcolm MacDonald-nak és Wachoupe palesztinai főkörmányzóknak, amelyben rámutatnak arra a nyugtalanságra, amelyet a felállítandó Legislative Council életbeléptetése okozna.

Tőzsdejelentés

Az oradeai terménytőzsde hivatalos jelentése augusztus 21-ről

Uj buza 77 kg-cs	310
K. repce	500
Répa repce	450
Banánti tengeri	310
Oradeai tengeri	340
Arpa	265
Rozs	265
O-zab	280

O-ás liszt 680, kenyérliszt 630, bihormegyei tőkmag 650, napraforgó mag 380. Árak per 100 kg. ab Oradea értendő.

Zsidó humor

CHACSEK ÉS SIJE.
 Chacsek és Sije az oradeai Amzel-Stern vendéglőben ülnek és beszélgetnek.
 Chacsek: Sijekém, miért nézi úgy az a levest... talán nem izlik?
 Sije: Ki mondta, hogy nem izlik... én mindég szerettem a legyeket és ezeknek a piaci legyeknek olyan különös zamatos húsok van... prima légy leve... légy csak a satui caddik híve, akkor ehetsz legyeket is...
 Chacsek: No, no, ne panaszkodjon, amíg nem jön ide a csendrelelet és Stern ur ordíthat, mint egy sivatagi sakál...
 Sije: Sakál... sakál... sak áll, az ember és bámul hogy mire képesek ezek az emberek...
 Chacsek: Milyen emberekről beszél maga Sijekém?
 Sije: Ezekről a csoda emberekről... ezekről a csoda-rabbikról... Hát nem csoda hogy ezek az emberek milyen nagyszerűek?... Ugy utazgatnak, mint az utazók. Kiz kofferjükből betesznek egy rakás jókívánságot, meg egy halom átkot és mennek ország-ról-országra és városról-városra.
 Chacsek: Maga irigy Sijekém, talán irigyli, hogy ők annyit jöhetnek-mennek és jól élnek, sőt „jóélnék" és míg tegnap Makón ették a világhírű hagymát, ma már kóser flekkent esznek a Marosmentén... Miért nem utazik maga is... hogy maga is egy csodaember...
 Sije: Már miért lennék én csodaember. Csodaember az a Rosner...
 Chacsek: Milyen csodaemberről beszél Kegyed? Rosner is csodaember. Mi az hogy Rosner?...
 Sije: Nem tudja mi az a Rosner, az egy titkár... egy orth. Központi titkár... egy csodatitkár, aki a „megszállás éjszakáján" meg akart szállani egy új helyen... de nem tudott... Rosner... Joel rabbinak legelsőszántab hiva. Ezért ő is „jóél". De milyen jó él! Jobban él, mint ahogy egy ilyen „hivő"-nek szabadna. Ez a Rosner irodai titkár.

Chacsek: Mit nem tudott... megszállni... hát ő is utazik, mint egy csodaszent...
 Sije: Ó nem utazik, ő helyeken csinálja a csodákat... csoda jó pofa az a titkár... ő Clujon csinálja a sevuti csodákat... akkor ugrik a vízbe, amelyet egy tekaőbe állítottak fel neki...
 Chacsek: Hát miért csodátitkár ő, hiszen az ő rabbija nem csodarábbi? Csak csoda-elnök!
 Sije: Miért csoda-elnök, az az irodai elnök?
 Chacsek: Hát nem csoda, hogy Teitelbaum főrabbi meg elnöknek hagyja? Csak ő tud ilyen csodákat a satui nagyember... aki annyit utazik az Iroda és elnöke körül is...
 Sije: Utazik az elnök körül? Tudtommal az elnök Mária-fürdőn nyaral...
 Chacsek: Mi az, hogy Mária-fürdő, ilyen gajis nevű fűrdő van?
 Sije: Maga örült, hiszen ez csak németül Marienbad, magyarul Mária-fürdő.
 Chacsek: Hát miért megy ilyen fűrdőre, nem jó neki egy közelebbi is...
 Sije: Ezt rendelte neki a rabbi...
 Chacsek: Hát nem orvos rendeli a fűrdőt...
 Sije: Eszetokja Chacsekém, egy központi irodai elnöknek nem az orvos, hanem a saturnaei csodarábbi rendeli, hogy hova és mikor utazzon!

Chacsek: Hiszen akkor valóban egy csodarábbi, ha ilyeneket tud csinálni.
 Sije: Tud ő különbeket is...
 Chacsek: Mit tud még?...
 Sije: Tud ő olyan belső forradalmakat csinálni, tud ő úgy elfoglalni egy rabbiszékét, ahogy azt senkiesem tudná títána csinálni.
 Chacsek: Mit foglalt el olyan csodásan?
 Sije: Elfoglalta Satumaret anélkül, hogy hitközségének tagjai részavaztak vol-

na, de nem hagyja ott Careit sem. Csodaember. Egyszerre tud három, sőt sokféle helyen is ülni... amit más egyszerű halandó nem tud. Tud ő lenni egyszerre tíz helyen is... hiszen ez benne a csoda...
 Chacsek: Na jöjjön Sijekém, már látom, hogy izlik magának a fitom mazsola a tésztában, gyereünk...
 Sije: Micsoda mazsoláról beszél, hiszen ez is egy kis légy volt, most mazsola helyett ezt főzik itt... (De sok „légy-ott" van itt, mit szólna ehhez Rosner, a titkok titkára?)
 Chacsek: Maga mindent tud, hogy hol és mit főznek?... nohát ha ezt tudja, akkor mondja meg, ha egy sikse belesik a nagy kóder tejbe, akkor mit pászkenol magat...
 Sije: Ezt se tudja. Kérdezze meg Rosnert a titkárt, ő megmondja, a tejet ki kell ontani, de a többit lehet...
 Chacsek: Elég, elég, megyek, mert meg kell nézmem a menetrendet...
 Sije: En nem utazom, de jön ide a munkácsi főrabbi...
 Chacsek: Hova ide? Talán Salmarra?
 Sije: Igen, igen, Salmarra, rövidesen eljön és lesz ott majd hadd-el hadd...
 Chacsek: Na elég volt már, majd erről legközelebb...

Chacsek: Elég, elég, megyek, mert meg kell nézmem a menetrendet...
 Sije: En nem utazom, de jön ide a munkácsi főrabbi...
 Chacsek: Hova ide? Talán Salmarra?
 Sije: Igen, igen, Salmarra, rövidesen eljön és lesz ott majd hadd-el hadd...
 Chacsek: Na elég volt már, majd erről legközelebb...

Chacsek: Elég, elég, megyek, mert meg kell nézmem a menetrendet...
 Sije: En nem utazom, de jön ide a munkácsi főrabbi...
 Chacsek: Hova ide? Talán Salmarra?
 Sije: Igen, igen, Salmarra, rövidesen eljön és lesz ott majd hadd-el hadd...
 Chacsek: Na elég volt már, majd erről legközelebb...

PRAJCHES.

Magyar szab. német szab, lengyel szab. angol szab. zsidónak -- ha reb Jajlis hívő szab -- ha nem az, akkor nem szab...

DR FREUDENTHAL BEMUTATKOZÁSA A POROSZ KÜLÖGMINISZTERIUMBAN

Megtörtént eset, azonban a világsajtóba nem került bele, mert akinek dr Freudenthal személyesen elmondta Párisban, az a „Népünk" utján kijeli:
 Berlinben, a hitleri éra előtti időkben volt néhány zsidó magasabb rangú tisztviselő a miniszteriumokban. Ezeket a Hitler aralomrajztásakor kidobták állásaikból. Csak egyetlen egy zsidót tartottak meg a német külügyminiszterium jogügyi osztályán, dr Freudenthal. Olyan kiváló elme, olyan hatalmas tudással rendelkezik, hogy érezték a náciak nélkülözhetetlenségét. Dr Freudenthal tovább dolgozott tehát osztályán, amikor értesítést kapott, hogy Baron von Böhlen nevéjű junkert neveztek ki felettesének. Elment az új felettesnek bemutatkozni.
 Von Böhlen széles íróasztalánál ült és iratokat tanulmányozott, amikor dr Freudenthal belépett és udvariasan öszszetette bakáját, megmondotta nevet, a junker fel sem nézett az iratokból és így válaszolt:
 — Herr dr Freudenberg...
 — Pardon ich heisse Freudenthal...
 — Also gut, Herr Freudenberg...
 — Pardon ich heisse Fradenthal...
 — Gut, gut, Herr Freudenhau...
 — Pardon ich heisse Freudenthal...
 — Na ja, Herr Freuden... bei wicher...
 Korps haben Sie gedient im Krieg?...
 — Herr Excellenz, ich habe nicht gedient, aber meine Ahnen schon...
 — Wo?...
 — In Trompeten-chor -- bei Jericho...
 A válasz annyira frappánsra a pökhendi német junkert, hogy megszorította dr Freudenthal kezét és azóta a legnagyobb jóakarattal kezeli.

— Herr dr Freudenberg...
 — Pardon ich heisse Freudenthal...
 — Also gut, Herr Freudenberg...
 — Pardon ich heisse Fradenthal...
 — Gut, gut, Herr Freudenhau...
 — Pardon ich heisse Freudenthal...
 — Na ja, Herr Freuden... bei wicher...
 Korps haben Sie gedient im Krieg?...
 — Herr Excellenz, ich habe nicht gedient, aber meine Ahnen schon...
 — Wo?...
 — In Trompeten-chor -- bei Jericho...

A válasz annyira frappánsra a pökhendi német junkert, hogy megszorította dr Freudenthal kezét és azóta a legnagyobb jóakarattal kezeli.

Elsőrandú orth. kóser vendéglő Timişoarán
 Az általánosan ismert
„Kóser vendéglő"
 kifőt modern új helyiségbe költözött át
 Timişoara, Tudor Vladimirescu 11
 mellet, a hiddal szemben

NYOMATOTT KIADÓTULAJDONOS PASZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPÉN ORADEA.

NEPUNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 O R A D E A
 Strada Iosif Vulcan No. 4.
 telefon 410.

ZSIDÓ HETILAP
 Főszerkesztő: Felolós szerkesztő:
Wassersrom Sándor - Leibner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Csekk: Hitközségének és vállalatoknak 50.
 magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
 negyedévre 85 lej. Külföldön: 120-80, 45, 25 lej,
 180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

A Mizrahi a világtalálkozás sodrában

A világ vallásos zsidósága erélyesen követeli a luzerni kongresszustól a hagyományok tiszteletét

A luzerni kongresszus meg folyik. Elhangzott Sokolow megrövidített beszéde, amely keresztmetszetet adta a zsidóság világhelyzetének. Egymillió kétszáz ezer szekularizált zsidó nevében ült össze a világ zsidóságának ez a grandiózus parlamentje, amelyre kormányok küldték el képviselőket, világlapok tudósítói jegyeztek minden mondatot és üzenhet milliói nép zöme figyelt feszült figyelemmel minden mozzanatot. A megrövidített beszéde után következett a napi munka. Öröndetes és felemelő, hogy van egy férfi akinek neve mutja és széles perspektívára, beállították elégedő ahoz, hogy a kongresszus méltósága hírelé és befel egyetant kidomborodjék. Vezemán ül a pódiumon és egyéniségének varázsa elegendő ahoz hogy a szembenálló és sokszor igen lenyenes ellentéteket mérsekelje, ha el-ülmi mári rem is tudja.

A kongresszus nagyvonalúsága imponáló. Az egész világ figyelt, hogy a zsidóság emekomor napjában, miképpen reagál a mi parlamentünk a történésekre és miképpen mutat utat, a bizonytalan jövőben. A luzerni kongresszusnak nagyon éves múltja van. És szédületes az ut, amelyet a kezdet bizonytalansága óta megtett. — De meg nagyob ut áll előtte az egyezkedő, hogy több ezer éves népi múlt utat most nem örünk már rá. Mintha mindenfélét azt hallanánk, hogy gyerek gyerekek, síssünk, mert nincs sok idő már és nem örünk rá a lassu vedtársra. Ezsz zsidó galánt életünk tempója a technia szabadának megfelelően követeli, a mielőtti kifejlődés: s amia a világ lelki beállítottsága ösibb keretek között mozog, mint évezredekkel ezelött meg Németországban és másfelé is az emberiség legsötétebb korait megázultó kelméregzés folyik, addig a megoldást a huszadik század gyors módszereivel sürgetti a népek és erőlteti az idő.

Ami'or n ég gyermek cipőkben járt a Palesztina-építés, amiko olyan gyenge palánta volt hogy alig-alig lehetett megóvni a lefagyástól, akkor nem volt szabad egy hangos szóval sem bantani De amikor a zsidóság lelekaránja a legm észre jímok felé halad amikor fömüben fellj a zsidók száma, akik az Csujbon rögs falán építettek ki existenciát akkor nem kell verbuálni az ezreket, akik odakivánszóak, hanem vissza tartu az ország megrövidítésétől a zsidó százezerre, akkor szabad kimondanunk, hogy a brit imperium ténskedési nívóének össztanvón mindazzal, amit a zsidóság produkált.

Itt van mind'árt a „Legislative Council" kérdése. Miért éppen most veti fel ezt a kérdést Londonban az angol kormány? Miért most olyan sürős az angoloknak a palesztinai parlament létesítésnek kérdése, most amikor látja, érz, hogy a világ zsidóságának az üldözések és gyűlölködések óceánjában, az egyetlen kibúvónak és biztos révnek éppen Palesztina létszik? Miért akarja most felkorbácsolni az arab szenvedélyeket és miért éppen most akarja megmentéket a világ zsidóságát a gyűlölködésektől, hogy ne legyen optimista, mert Palesztinában nem az általa annyira vágyott új zsidó ország létesül, hanem egy új galánt változat, amelynek más struktúrája van ugyan, de mégsem az. Amire annyira és oly régóta vágytak. Ünneprontás akár ez lenni és a hegyvadász zsidó tradíció új megnyilvánulása. Amely szerint zsidó öröm nem lehet zavartalan? Amikor egy szét szórt, sokat szenvedett és ma is emberlelti módon szenvedő nép utolsó reménysugara létszik és sugárzik mindentel Luzernből, ahol milliók nevében beszélnek milliókhoz, akkor le kell rotálni azt azzal, hogy zsidó ne bizzad el magad, mert hosszú és tövises ut az, amely még előtted áll.

És a belső vajadás? Az a struktúra, ahogy a mi parlamentünk kinéz az ideológisták szemközéből nézve. A munkásság tulajdó képviselése, holott a világ zsidóságának reprezentánsai, akik a nép zömét képviselnék, az nem a proletariátus, hanem a burzozázia és az intellektuális réteg. És miért egy országépítést azonnal osztályellentétekké súlyosbitani. Amellett a palesztinai munkásság jól látja, hogy a zsidó tőkét csak az zal lehet bevinni az országba, azt a zsidó tőkét, amely nem kamat rabszolgaságot, hanem konstruktív építést jelent, hogy megadja neki a lukrativitást. Ha módot nyújtanak neki és biztonságot arra, hogy megtartódjék és gyarapodjék. A kongresszus tönnes meg létszik, hogy a munkásság képviselői nagy-

részt tudatában vannak ennek és az ugynevezett „nagykoalícióval", azt akarják elérni, hogy az országépítés vezarkardban minden fontos keltöképpen érvényesüljön.
 A revizionisták eltávozlása nem azt jelent csupán, hogy 200.000 szekularizált zsidó reprezentált volna a kongresszus, hanem azt, hogy van egy elég tekintélyes rétege a Palesztinát igénylők táborának; akik nem bírtak megalkudni a mai helyzettel és a program jüket nem tudták öszszegyeztemi a mai vezetők által követelt programmal. Nem lehetne szebb és komolyabb feladata a izerni napoknak, ha sikerülne az N. Z. O.-ba tömörült elkeseredettek táborát ismét visszahívni közéjük, mert dabevagyon fontos csippen napjainkban, hogy ne járjon senki külön uton és mindenkélt megatlálja a nagy keretben mindazt, amit vár és amitán vágyik.

Sajnos — és itt kritika hangot kell meg üssünk — sajnos, bizonyos nagy frakciók táborát bizony nelegálják a kongresszuson. Ez nagy lába, alapvető lába, amit reparálni kell és biznunk is kell abban, hogy ezek a kérdések még megoldást találnak. Ra kell miutassunk nyíltan arra, amire célunk. A Mizrahi viszonya a brit zsidó szervezethez, most nagyon kusza és bizonytalan. A krakkói konferencia új utakra lépett. Új és radikális megoldás feltalál. Elváltzik megelégtelték a vezetők és megelegették a mizrachisták zöme is, hogy tovább is a „fort wurschelein" politikát üzzék.

A Mizrahi vallási követelménye: teljesítéséhez, illetve garantáláshoz kööfite részvételt a kongresszus elnökségében és aktív munkájában. Ez a taktika hathatósan létszik, sokkal eredményesebbnek, mint a sablonos, ugynevezett parlamentáris forma betartásánál. A Mizrahi ma céltudatos politikát folytat. És minden jója és minden oka meg van arra, hogy felhagyjon az eddigi erőltet és öklardációkon lövögöl taktikával.
 Mit adott és mit kapott a valóság zsidó ságot reprezentáló Mizrahi a szervezettől?
 Adta az erkölcsi bázist arra, hogy nyugodtan hivatkozhatott a cionista világ arra, hogy ime mögöttünk állnak a vallásos zsidóság százerei is, tehát nevében is beszélhetünk. Viszont a mizrachisták keserű szívvel állapították meg, hogy a chimich kérdésben, ami zsidó szempontból ottanyira fontos, mindig háttérbe szorultak követeléseik. A palesztinai iskolák egyrészt nem adta meg azt a vallási kööltés nevelést sem, amely még a világ legutóbbi atomában azúdlis. Kétszeresen fontos azonban a zsidóság szempontjából, hogy a jövő generáció egy új országban ne csak materialista alapon neve-

lődiék, elhanyagolva a zsidó szellem alapvető fundamentumait a világot hanem annak szellemi konzervatívát a további létét. Nyíltan kimondja a Mizrahi nos már, hogy ezt nem nyelheti le tovább s ha ebből kérese nem teljesül akkor soha nem lehet elvárni utjait azoktól, akik osztályharc dogmatikáján át, akarják az új zsidóság alapjait megvetni. Nekünk nem kell Marz Mózes helyett és nem kell törős mátya elcséje a lak újjeve helyett. És képtelenség az, hogy a világ zsidóságának osztályon részvételével almentált Keren Hajesad és Keren Kajem pénzeken olyan intézményeket tartsanak a cionista szervezeten, amely a szociális szentséget és a községség iontosságát vitatva szűkebb lesz. Intézményesen mindegyik szervezeten, minden zsidó közéleti intézménynek Palesztinában a valóság alapján kell állnia mert az adja meg a karaktert annak, hogy az ország épüljön ott fel és nem egy szociális kísérleti diómds marxista ideológusok számára.

Es nem tarha k... izrachisták tovább, hogy amikor egy kis... merészebben követelték logikus és j... s... azokat, akkor mindig a cionista szervezetten kívül álló Agada felé nyújtotta a válaszokat. kezét a Szervezet, mint aki az... hogy van nekem egy olyan „barátom” is, aki azt akarja amit ti és mégis j... van velem. Ezt nem nézhetitek a Mizrachi ha felvetettük a kérdést, hogy mit kapott eddig a Mizrachi, (majdnem semmit), akkor fel kell vetniük a kérdést, mit adott és ami még fontosabb mit adott a Mizrachi ha követeléseit teljesítik?

Mit adott? Ha követeléseit honorálják, akkor egy táborba t... a világ zsidóságának azt a részét, amely szigorúan vallási alapon áll, amely eddig éppen ezek miatt nem tudta magát elhatározni, hogy minden erejével támogassa az országépítés... Ezeket az új... lehet, hogy... tudja hozni, akik eddig... bejárnának, ha látnák, hogy a zsidó szombat, az valóban szombat Tel-Avivban is ha látnák, hogy a... konyhája valóban nem araboktól vásárolja a... a zsidó iskola nem abban merül ki, hogy... tanítja a... vagy szociológus, hanem a zsidó lényegét adja, amely... éve tartja... valóságot a sok... támadás dacára.

Ma, amikor a zsidó nemzeti gondolat a fellendésnek azon fázisát éri el, amely le... rövidesen döntse a cion gondolatban egyesülők között lennálló pártokat, egyedül a mizrachi elgondolás az, amely a zsidóság helyes célkitűzése lehet és csak a Mizrachi az ő szűkszavú pozitív zsidó fellegővel tudja a nagy vallásos zsidó tömegeket azon nagy keretben összefogni, amely mást nem lát Palesztinában, mint a Zsidó Allamnak, a tradicionális multban való bekapcsolódással és az összesség jövőjét, a Szentent centrális erejével kiépíteni.

Ha cionista pártok értékelni tudják és fogják azon hatalmas etikai súlyt, amelyet a Mizrachi az univerzális zsidóság szemérméből képvisel, akkor a rendelkezésre álló erőkkel a cion gondolat oly értékes, hatalmas táborát nyeri meg, amely az ország... munkának nagyot, sokat és örökké... dandót tud alkotni.

A Mizrachi tud adni és tud már követe... is. Erélyesen, bátran... nyíltan. Ez az új taktika, amelyet mi jónak és egészségesnek tartunk. És a követeléseink megvalósítása találnak, amire Weizman előző nyilatkozata után remény van, akkor rendkívül sokat nyer a mozgalom, ha nem, akkor viszont a revizionisták új táborral szaporodhatnak majd, amely nagy esand lenne arra a nagy konstruktív építésre, amelynek legjobb palatériát, legkiválóbb munkáit és... a jövőt ott ülnek a luzerni kongresszusai teremben — és történelmet csinálnak. A zsidóság lezáróbbkori történelmének, amely... zsidókra előre kell megszabja azt az utat, amelyen egyedül és bizarrólag járhat a világ zsidósága ma és járnia kell az elkövetkező generációknak is.

SZÉKELY Posztóáruház

közi, hogy Oradea, Str. Avram Iuzetét augusztus hó végén lancu 5. alatt 15 éve fennálló

Piața Unirii, Saspalota

főbejárati sarokhelyiségbe

Minden vevő aki az új helyiségen szeptember 7-ig bezárólag legalább 200 leiert vásárol, INGYEN egy patent nikkell csavarlórt és már 1000 lei vásárlásnál egy művészi kivitelű töltőtollat kap ajándékba!

Senki el ne mulassza ezt a kedvező alkalmat!

A komintern moszkvai gyűlése és a cionizmus

A komintern nemrégiben megtartott moszkvai ülésén, egy arab kommunista is beszédet tartott, amely abból a szempontból érdekes, hogy Palesztinában és a cionizmussal is foglalkozott. A komintern régi kedves terve, hogy a kolonialis népeket fellátsza az európai hatalmak ellen. Mindenféle a nacionalista érzelmeiket igyekeztek felkorbácsolni, amelyet bár elvben elutasít a III. internacionálé, azonban a cél érdekében ezt is felhasználja. Így történt azután, hogy az arab effendik, a legtipikusabb kizsákmányolók mindenkor szíves támogatásra találtak Moszkvában.

Az arabok képviselője Ramsi volt, aki a sirial, palesztina, transzjordániai arabokat képviselte. A szónok megemlítette, hogy 60 millió arabot, azzal a céllal osztottak szét 12 különböző országba, hogy ezzel könnyebben leigázhassák őket. Az arab törzsek azonban tisztában vannak ezzel a tendenciával és a kommunisták segítségével le fogják rázni az európai imperialista hatalmak igráját. Az arab kommunisták kötelessége hogy

„okosan és feltűnés nélkül” operáljanak az ügy érdekében, mert le kell küzdeni a kolonialis hatalmak imperializmusát

Mivel az arabok nagyrésze Előázsban és Északafrikában parasztokból áll, elsősorban egy parasztfordulathat kellene előkészíteni. Ezután élesen kikelt a cionisták és a cionizmus ellen, mivel ők jelentik az imperialista gondolat legerősebb szövívőt Palesztinában és a Közelkeleten

A cionizmust erősen fildőzik a szovjetben. Sokszáz cionista szimpédiák Szibériában, ahova deportáltak őket. Mindenesetre nem szabad elfelejteni, hogy a komintern nagy súlyt helyez arra, hogy az arabok közt erősítse a propagandát a valóságú, hogy az érdekeltek nagyvonalúak, így elsősorban az angolok, franciák, oroszok nem felejtik el, hogy az arab kommunisták Ramsi mondot a moszkvai komintern legutóbbi ülésén és ilyen értelemben fogják a szovjet propagandát az imperialisták alatt levő araboktól országokban ellenőrizni.

Dr Medvigy Gábor nagyhatású beszéde a pesti Ügyvédi Kamarában a numerus-claususról

A magyar törvényhozás új utakra indult. Az utat bizonyos mértékben Berhából mutatják. Nem is tudnánk elképzelni másképpen ha olvasunk, hogy az ország a parlament elé terjesztendő újvetőtörvény terjesztésével kapcsolatban milyen intézkedéseket akar megtenni a magyar kormány. Szerencsére azonban ezt a retrográd és igen sok tekintetben zsidóellenes törvényt kiadta a kormány véleményezés véget az ügyvédek fórumán, a kamaránál is. Így a budapesti ügyvédi kamara is foglalkozott egyik legutóbbi ülésén a kérdéssel és főképpen a 31. §. fölött volt nagy vita, amely bizonyos numerus clausus aktar bevezetési az ügyvédség körében.

Ekkor állott fel dr Medvigy Gábor, az Oradeáról elszármazott és liberális szelleméről ismert ügyvéd, aki tekintélyes közéleti tényező Budapesten és olyan beszédet tartott, amelyért örök hála kötelez nem a zsidóságot, hanem azt a szellemet, amelyet évtizedeken át hirdetett Kossuth Lajos elvtársunk Tisza Istvánig minden felelős magyar tényező. Dr Medvigy Gábor többek között azt mondotta, hogy „az ügyvédi kamara falában épített márvány-tábla azt mutatja, hogy az elesett pesti 66 ügyvéd

közül 47 zsidó nevé olvasható, már pedig, ahogy akkor nem kérdeztük, hogy vajon a numerusok arányában halnak-e meg, vagy nem lehet követelni most sem, hogy a 31. §. értelmében huzzunk határovaalat magyar ügyvéd és ügyvéd között.” A beszédnek fulmináns hatása volt. Az ügyvédek egyhangulag elfeleadték a 31. §-t és kérték fogják a magyar kormányt, hogy tekintsen el ettől a szakasztól.

Dr Medvigy Gáborról, a régi bihormegyei liberális szellemű férfiről meg kellett írunk ezeket az elismerő szavakat, amelyek olyan helyen is jócskák, amelyek senki számára nem lehetnek közömbösek.

Két Palesztina filmet állítanak ki a velencei nemzetközi film-kilátsitáson. Az augusztus 10-én kezdődött velencei 3. nemzetközi film-kilátsitáson két Palesztina filmet is bemutatnak. Az egyik az „Avoda”, amelyet Lersy rendező készített, a másik „Az új élet”, amely úgy mint az első, a palesztinai életet foglalkozik, az új zsidó településekkel. Mindkét filmet a Keren Hajesad főtitkára, Leo Herman mutatja be.

Ember és politikus...

Maniu Gyula volt miniszterelnök egy zsidó kisleányt Tehirgiolba küldött saját költségén, hogy tájós lábát meggyógyíthassa

Simleul Silvamei Maniu Gyula itt él közöttünk. Alig néhány kilométernyire Jakik Linen az ősi kúria, Badacianban (Badacsony), amelynek ma már történelmi nevezetessége az, hogy a régi hűres, bátor harcos, Románia többszörös volt miniszterelnöke idején mindig teleltek a bucestii laz-as és munkás napokat Badacianban: ez lett Maniu Gyula név. Sokszor, amikor pártjának harcai teszik láradtá, vagy amikor lent az ország fővárosában kell az ezerféle hidrával megküzdemi amelyet nagy politikának neveznek.

Maniu Gyula simleul silvamei környékén fogalom. De nemcsak azért, mert országok sorsát intéző történelmi jelentőségű egyéniség, hanem mert itt ember, aki kijár a gyümölcsösökre és ápolja a híres gyümölcsfákat, megnézi, hogy kapják-e emerei a szőlőtökeket és közbé, elindulkozhat azon, hogy mennyire fordandó az élet utja, hogy milyen magas pöccokon is éri a nagy férfiakat családás Maniu Gyula csalódásai közé tartozik az is, hogy negyven éven át volt fegyvertársa, Vaida-Voevod Sándor volt miniszterelnök otthona a régi harci zászlót és új teóriákkal, a zsidóságot tönkretenni akaró „pume.us v. achikus” mozgalommal új utakon kereste a maga elvártaí és közzvetve táán a nagy ország jövőjét is. Vaida csalódásait a nagy dicsőség helyett, Vaida Sándor eltávozott arról a messzéről, amely hallatlan kéréket jelentett azoknak a politikusoknak, akik egyszer a magyar parlamentben kizűttek a románsággal és amikor évtizedes harcok legzsebb gyümölcsöt learrták akkor mint Románia vezetői és vezérei állottak egy ország kormányhídjójánál. És Vaid nem tartotta ezt a nagy sikert jelentő csücsöt végleg elértek. Lement ismét a pályára, hogy újra

kezdje a feltörekvést. Ugy érezte hogy legjobb lesz, ha a zsidóság hátán, a zsidóság vérén, bőrén és törekvésén juthat legjobban fel ismét a legmagasabb régiókba.

Maniu Gyula nem akarta és nem tudta követni ezen az uton egy fegyvertársát és barátját. Elváltak utjaik, de azért néhány legutóbb tartott beszédében, mintha Maniu Gyula s hódolt volna a korszellemnek és bizonyos szempontból antiszemita velleitásokról tett volna tanulságot. Emlékeztünk sibiui beszédére, amelyben azt mondotta, hogy a simleul silvamei környéki parasztok nem tudnak bevásárolni a hét végén, mert minden zsidóval zárva van szombaton és ezen segíteni kell. Ez nem a régi Maniu Gyula hangja volt, nem ez a felvilágosodott európeusi aki puritanizmusával, józan belátásával és horizontális átfogó képességgel tudta népének és saját magának megvalósított idejait élete feléleljen megérni. Ez nem az a Maniu Gyula volt, akiért a zsidó tömegek szözezték oly kesken harcoltak, amikor a nemzeti-pártot egy ragyogóan tisztá választáson fölényes győzelmet aratott a többi pártok felett.

Ehhez a győzelemhez a zsidók is hozzá járultak a maguk lelkesedésével és támogatásával. A zsidó szözezték egész Romániában de még inkább Erdélyben mindig és mindenkor elismerték Maniu Gyula páratlan képességeit és a demokráciába vetett szilárd hittel állottak mögéje.

Most, amikor conjunturája van az anti szemitizmusnak világszerte és Vaida is ezt használja fel tromblinnak egy kissé mint-ha megingott volna Maniu Gyula is. A hozzá közelálló Romania Noua című lapban éppen a napokban jelent meg Boila Zaharia dr.

Eli és Sámuel

írta: Salom Asch

A visszahagyott gyermek komolyan munkája után látott. Reggelenre olajat öntött az örök lámpába. Lekaparta az oltárról a visszamaradt husdarabokat, hogy azok rendesen elégettessenek és az illatos füstöket hintette az oltárra. Mindent, amit Sámuel tett, őszintén szívőből tette. Nem Eli fiainak nyomdokain haladt. Látta bűneiket és nem vett példát róluk, inkább megvetette őket.

Evente a husvéti ünnepekre jöttek Sámuel szülei, hogy áldozatot mutassanak be. Hoztak magukkal áldozáshoz szükséges ruhákat, mert látták jártasságát az Ur szolgálásában. Látták, ahogy az örök mécses meggyújtotta, bemutatta az áldozatot és örvendek. De csak csendben örültek és nem mutatták nagy örömeiket.

Eli fiait is szerették Sámuel, mert oly jó és csendes volt. Mindent elvégzett, amit rábízta. És oly ügyes volt munkájában, hogy mindent rábízhattak. Ha áldozatot hoztak hozzájuk, úgy akkor csak a maguk részeit vették le — azok kivül kivettek darabokat a fazékból — de a munkát Sámueire hagyták. Ő nagyon szívesen végezte el ezt is és meg voltak elégedve vele. Gyakran húst is adtak neki.

Végy ki már egy darabkát a fazékból is — mondá neki Chofni az idősebbik. — Végy, néked szabad! — Nekem elég egy darabka vese, melyet Isten a papoknak kijelölt — válaszolta a fiu.

minden nő alma
A Molnar és Moser kölnivíz
Legtartósabb illat! Üdítő hatás!

Vajjon tényleg nem a régi?

Felmerül ezek után a kérdés, hogy a badacini remete valóban nem szereti már a zsidókat? Elfejtette már hogy egykor, vidéki fiskális korában, amikor csak a magyar országai románág egyik vezetője volt, mennyire összefort a zsidósággal, mennyire megismerte be-ső életüket és munkásságuk konstruktív m...? mennyire látta azt, hogy milyen építő munkát végeztek a magyar fővárosban és mennyire dolgoztak a nemzetiségi ügyekben. O tudta és tudja jól és ismeri a zsidóság értékeit és hogyha a sibiui beszédében kénytelen volt az akkor nagy elánnal meginduló Vaida féle mozgalmat „egy kis antiszemizmussal” ellensúlyozni és ha a Romania Nouában fegyvertársai még mindig anti zsidó hangokat ütnek meg, a nagy kétségbe, hogy vajjon Maniu Gyula, Románia volt és valószínűleg

szekrény mellett és elvégezte jól és vallásosan azok számára szolgálatait, akik Isten frigidájához eljöttek Silóhba. És Eli fiait bűnös emberek voltak, húst vettek ki a fazékból és elesábtolták az asszonyok, akik eljöttek, hogy Istenhez imádkozzanak.

Az öreg vak Eli továbbra is az ajtó előtt ült, melyeket Isten csontjait a napon és mindig azon gondolkodott, hogy Isten miért nem jelent már meg oly sok éva házában?

Eppen akkor ment el előtte Sámuel akit megszólított — Sámuel, Sámuel!

— Mit akarsz atyám?
— Hova mégy?
— Olajat önteni az öröklámpába.
— Olajat az öröklámpába öntenél — kerepelte az öreg, puha fogatlan alkapsával maga elé. Olajat az öröklámpába... az jó... az jól van.

Egyszer éjjel, mikor Sámuel fehér ingében, melyet anyja csinált, a sátorban fektült és jól aludt — miután az oltárt lemosta, az öröklámpást meggyújtotta, úgy, hogy a csendes, sötét helyet csak gyöngyvilágította meg — mintha úgy hallotta, hogy a frigidából nevén szólították volna:

— Sámuel, Sámuel!

A fiu felgyenesedik és körülnézett. Senki sincs itt. Csak a lámpa ég, mint amikor meggyújtotta.

Felkelt, kiment belépett a vak Eli sátrába és felkijöttöte:

— Atyám, te szólítottál?

— Nem, nem hivtalak — válaszolt az

Fórum

Az olvasó megszólal...

Naponta hoz leveleket számunkra a posta. Előfizetőink írják. Sok érdekes meglátás van bennük és gyakran elkeseredés. Az egyik azt írja, hogy milyen lehet a helyzet még mindig a német zsidók között, ha a berlini hitközség felhívást bocsát ki, amelyben szerénységre inti a zsidóságot. Ez az előfizetőnk nem írja alá a nevét, mert többek közt azt is írja, hogy miért vannak teli a teniszpályák, klubok zsidókkal, miért akar minden zsidó kereszmáros és szuszter még mindig fiskalist nevelni a fiából és miért viselkednek általában feltűnően a zsidók? Egy nagy kötetben kellene válaszolni erre névtelenül maradt olvasóinknak. Ebben meg kellene írniunk, hogy a pókhendiség valóban sokat ártott és azt ma is a zsidóságnak. De higye el nekünk és az olvasónak a többivel együtt, akik nem írják, csak gondolják ezeket, hogy nem tudunk mi zsidók úgy viselkedni, hogy az tessék a környező népeknek. Nem lehetünk olyan szerények, hogy ne vessenek meg bennünket, nem lehetünk oly visszavonultak, hogy ne kívánjanak bennünket a temetőik csendjébe. Ha teniszpályák helyett a legvisszavonultabbak is élnek leannyunk, akkor is „fülkék” lennénk és ha klub helyett tel volna mindig a beszélgő, akkor a „gettó” fölvetnék felénk. De akárhogy is, akármint is: tény és való, hogy ne legyünk hangosak, régi faji szokásunk szerint. Valóban rákérít egy kis szerénység. És egy kissé ne igyekezzünk úgy habzsolni az életet. Mőzesről a Szentírás nem ír bőkoló szavakat, pedig hárszóra volt a zsidóságnak, legnagyobb embereke egyike, aki valaha a földön élt. És róla, csak annyit ír a Biblia, hogy: nagyon szerény volt. Ez volt a legnagyobb és legkiemelkedőbb erénye. És ezért levették valóban székelyek. Az csak használhat. Használhat nekünk, valamennyiünknek.

De jött többek között egy másik levél is. Almas közösgéből írja Mózes Miksa. Nem tudjuk hejvszike miatt az egész levelet leközlölni, pedig megérdemelné érdekes tartalmát fogva. Csak a vonatkozás közöljük, így többek közt ezt írja Mózes testvérlünk:

— Nem szoktam és ezideig nem is tettem, hogy kérdészetlenül véleményt nyilvánítsak olyan ügyekben, amelyek nem tartoznak szorosán reám. De az emberi türelmemnek is van határa. És itt már nemcsak az összességért, hanem minden egyes ember önmagáért kell küzdeni, hogy ayon ne tiporják végérvevényesen. Erdélyi ortodoxiánk, zsidóságunk, apánk által küzdéssel létesített hitközségeink, kulturintézményeink forognak veszélyben és ezeket meg kell védjük. Nem énrólam van szó, hanem ezer és ezer városokban és eldűngett falvakban lakó ortodox szőlő síkra azért az igazsáért, amelyet a „Néplink” oly bátran és meg nem alkuvóan hirdet. Hol tartanak régi dicső hitközségeink? Az oradeai, sátrári, cluj-i, carei stb. hitközségek? Blinds emberek által inszenált belső vizsgályok és marakodások színhelyeivé váltak. A multban békecsen együttműködő zsidóságnak a visszavonás és egymás ellen való küzdés hírdetői lettek. A hit is kezd megmozogni, amikor azt látjuk, hogy egy különben szentéletű tudós férfi, hogy szítja mindenfelé a rízest és diktatóri terrorral egy kisebbségi csoport érdekeiért száll síkra. Iszurok, beszédinek, átkok, hatóságai feljelentések és egyebek megingatják a kis falvak hitű zsidói abban, hogy támogatódhat egyházi vezetőknek józanságában és jóakarataiban. *Iszur a „Néplink” ellen, azért, mert nem íel, mert félmeccsültközö szavát a féltelenségek ellen. Mert merésztel teoperálni a hádyogot a vak szemekről, hogy lássák mindazt, amit elkövetnek ellene. Tiszteletnek kell nagyjűnkhat, de viszont nekik sem szabad visszaelni aróikkal és rom-*

bolni ott és akkor, amikor építésre van szükség. A „Központi Iroda” nem áll hivatalos magaslátón. En nem egyoldaluan vagyok informálva, mert a Néplinkön kívül olvasom az Iroda „hivatalos” lapját is és fentebbi véleményem a kettő olvasása után alakult ki bennem. De nemcsak én bennem, hanem tudom jól, hogy sokkezemiyi zsidó testvéremben is, akik Erdély különböző pontjain élnek. Bárcsak megszűnnének ezek a testvérharcok, de ameddig szükség van rá, addig csak harcoljon a Néplink és ehhez a bátor, erős harchoz sok szerencsét és kitartást kívánok. *Mózes Miksa Almas posta Cil (Jud. Arad).*

Kommentár. Főfőleges. Eredmény? Anyai, hogy erőt merítünk belőle a jövőre. Érezzük és tudjuk, hogy a zsidóság zömének támogatása mőgőjtünk van.

— Kiket választottak meg Csehszlovákiában a Jewish Agency nem cionista frakciójának képviselőjeként. Prága. A napokban választották meg a csehszlovákiai zsidóság képviselőinek, a Jewish Agencyben, mint nem cionistákat: delegátusként a következőket: dr. Josef Popper, a zsidó hitközségek legfelsőbb tanácsának elnöke, dr. Ing. Armin Weiner (Brünn), pótdelegátusnak: dr. Rudolf Becker, dr. Rudolf Bloch, Ludex Dux kereskedelmi tanácsos, Fritz Jellinek, dr. Camil Kleiner, dr. Leo Langenstein (Reichenberg).

— A krakói Mizrahi világkonferencia, mint legutóbbi számunkban részletesen megemlékeztünk, a következő vezetőséget választotta: Rabbi Gold, dr. Feldman, Prof. Pisk, Rabbi Neufeld, Mose Schapiro és A. M. Genachovsky. Egy helyet a Merkaz Arzának rezerváltak. Választották: továbbá egy Waad Harosi-t (Központi Tanács) amelynek élén Rav Fishman áll. A konferencia elhatározta továbbá, hogy egy Merkaz Olami-t létesít Palesztinában, hogy a kultúr és nevelésügyet vezesse és a Keren Erec Izrael részére egy központot, amelynek vezetője szintén Rav Fishman lett. Az executive kilépett tagjainak, Rabbi Berlinnek, Rav Rishammak és H. Farsteinnak hálás köszönetét fejezi ki a konferencia eddigi adóadó nagy munkájukért. Rav Fishman 60. születésnapja alkalmából elhatározták, hogy kiadják eddigi összegyűjtött műveit. A konferencia megszavazott e célra 150 fontot. A cionista sékel ügyében nem hoztak végleges határozatot, a végső döntést átengedik a Mizrahi executivának. Az alapszabályokból eltávolították azt a passzust, amely szerint minden mizrachista köteles megvenni a sékelt. Rav Ostrovskij kijelentette a „Mizrahi Havatik” nevében, hogy ők nem vesznek fel másképpa magukat közé tagot, csak ha sékellítetők. A zárószó Rav Brod mondta. Hangsúlyozta, hogy da cára a nézetek különbözőségének, mégis egységesen lépnek fel a luzerni kongresszuson.

— Nagy emelkedést mutat Magyarország palesztinai exportja. A Palesztina Gazdasági Szemle a Palesztinába irányuló magyar kivitel újabb nagy emelkedéséről ad számot. A kiviteli összeg ennek az évnak az első felében 1,812.000 pengőt tesz ki. Ugyanebben az időszakban, 1934-ben 1.086.000, 1933-ban pedig 443.000 pengő volt az export összege. Az idei eredmény a mult évvel szemben 67, a két év előttrivel szemben pedig 306 százalékos emelkedést mutat fel. A folyó év első hat havában behozatalunk Palesztinából 127.000 P-öt tett ki.

— A Biro-Bidsani telepítés nehézségei. A Biro-Bidsani telepítést végző Executive vezetője Stowol kijelentette, hogy a házépítés tervezetének hibás keresztülvitele miatt Biro-Bidsamban ebben az évben a terv szerint 12000 személy helyett kb. csak 6500-at sikerült leteleíteni. Visszavándorlás ebben az évben nem volt, de utra bekövetkezhet, ha az illetékes hatóságok nem látnak hozzá energiákat a bevándorlók leteleítéséhez.

— A zsidóság helyzete a szovjetben. A „Nation und Staat” folyóirat, amelyet Jaré Ferdinand von Ukeull-Gildenband szerkeszt, július—augusztusi számában dr. Ewald Ammende tollából igen érdekes cikket közöl. „A népek sorsa a szovjetben” címen. Az ismert kisebbségi politikás cikkében megemlíti a zsidó kisebbség helyzetét a szovjetben, akik ma olyan helyzetben vannak, mint fehér-oroszok, vagy ukránok. Többek között a következőket írja: „A nemzeti és vallásos zsidóság ellen évek óta kiméltelen harcot folytat a szovjet és ennek a harcnak célja, hogy kiirtsa a vallás és népiség apolásának érzését. Erre a célra minden eszközt felhasználnak.” „A szovjet-ellenes országokban évek óta az tudt terjedt el, hogy amiért Litvinov, Sokolnikov, Kaganovits és a többiek mind, akik zsidó származásuk, cákarakait viselteknek a zsidósággal szemben. És itt van a nagy tévedés. Inkább azon vannak minden erővel a szovjet zsidó vezetők, hogy lehetőleg minden ellen harcoljanak, ami a zsidósággal kapcsolatos. Ugy állítják be a dolgát, hogy amit Stalin harcol a georgiaiak nemzeti öntudata ellen, ahonnan származik, ugyanúgy kell nekik is küzdeni a zsidó öntudat ellen. Az orosz szovjet nemzetien vagy asszimilatorikusban beállított nemzetközi zsidó kommunistái a legrosszabb harcban vannak a súlyos anyagi és erkölcsi bajokkal küzdő zsidó tömegekkel és köztük áthidalhatatlan ellentétek vannak.” Dr. Ewald Ammende okfejtései nekünk nem jelentenek novumot, csak meggyőzőtő látjuk ama feltevéseinket, hogy a zsidóság távol van attól a szovjet területén, hogy megnyugodva zsidóságában biztos érzéssel dolgozhasson. Még mindig údizik, ha zsidónak valha magát és nem utasítja el magától a vallás valamennyi téziséit.

— Mussolini kihallgatáson fogadta az alexandriai főrabbit. Hivatalos jelentés számol be arról, hogy Mussolini kihallgatáson fogadta prof. David Prato alexandriai főrabbit. A beszélgetés nagyon szívélyes volt. A hírek szerint Prato lesz utóda a nemrég elhunyt Sacerdoti olasz granirabbinnak, aki Róma főrabbija és az olasz rabbiszövetség elnöke is volt és igen szíves baráti nexusot tartott fenn az olasz miniszterelnökkel. Állítólag Prato mostanig a diszes állást nem fogadta el.

— „Zsidó Naptár” címmel érdekes könyv jelenik meg a napokban. A naptárt az Erdélyi és Bánáti Orsz. Iroda adja ki s ebben a csinos, tartalmas könyvben az erdélyi zsidóság ismert jelesei adották ki dolgozataik javát. A naptári része és a szokásos tudnivalókon kívül az életrevállyalkozás feljelle az összes, az irodákhoz tartozó községeknél és magának az irodának főbb személyi és tárgyi adatait, így közli például az oradeai zsidóliceum képet, az itteni nevezetesebb zsidó intézményeket (Nőegylet, Zsidókórház, fiú és leányvárosok, háza, agokháza, Vízó, Népkönyha) stb. leírását. Ugyanígy tartalmazza más hitközségek intézményeinek ismertetését is képeikkel díszítve. A tartalmas és bizonyára széles körben kedveltségre szert tevő naptárban dr. Adorján Armin, az Orsz. Iza. Iroda elnöke írt érdekes előszót. Kivüle Oradeától dr. Kecskeméti Lipót, Hegedűs Nándor, dr. Konrad Béla, dr. Kabos Béla, Marót Sándor, dr. Réti Ignácz, Salamon Ernő, Sebestyi Dezső stb. Az ország különböző részeiből a következők írtak: dr. Schütz Henrik Arad, dr. Löwi Ferenc Tg.-Mures, dr. Fischer József Cluj, dr. Vágvölgyi Lajos Arad, dr. Emanuel Lenke Lugoj, dr. Drechsler Miksa Timisoara, dr. Rosenthal Mór Timisoara, dr. Weinberger Mózes Cluj, dr. Nébel Abraham Salonta, dr. Feldmann Sámuel Sannic, Mars, dr. Engelberg Dezső Tg.-Mures, Raab Zoltán Arad, Groszmann Dezső Arad, Reich Jenő Arad. A naptárt, melyet Lax Salvator, az Orsz. Iza. Iroda főtűkére állított össze gondosan és ügyesen 40 leírt kapható Franklin-nyomdában és az Iza. Hitközség irodájában Str. Reg. Carol II.

PALESZTINA

A népszövetség elé terjesztett kormányjelentés szerint 1934-ben a zsidó település szaporulata 62.111 dunamról 1.643.000 palesztinai font vitélári ércében (1933. évben a szaporulat 36.900 dunam volt 855.000 font értékben). Az új városok a jelentés szerint Palesztina déli területeire is kiterjednek. A városi és külterleki telkekben emelkedett adásvételi forgalom volt, ami főleg a vagyonosabb bevándorló réteg által előidézett keresletre vezethető vissza.

A palesztinai vízellátás kérdését geofizikai előtanulmányok segítségével igyekeznek gyorsabb ütemben megoldani és a dr. A. Löhnberg és Ing. A. Löwenstein kutató irodájának jelentése szerint 1924. márciusától 1935. májusig 26 hidrologiai kutató végeztek geofizikai módszerek segítségével és alkalmazásával. Vidékek szerint a következő becsléssel: Emeke Jezreében 7, Somronban 6, Saronban 6, Negevben 1. Hegyvidéken 3. A végzett kutatások alapján, melyek részben nemzeti intézmények részben magánintézmények felkérésére történtek, 8 helyen megkezdtek a furásokat és 7 esetben (Kibuc-Hakoves, Pardesz Samrol, Cofit, Kfar Ata, Karkur, Beér Tuvia) az eredmények teljesen megfeleltek a geofizikai prognózisnak.

Az Emeke Jezreel déli részén J. Chanekin és az Agriculural and Building Bank alapításában 20.000 dunam területen létesül a Jokneam mezőgazdasági kolonája. A település a vegyes gazdálkodás elvén épül fel és minden telepes 50 dúnam területet gazdálkodik, melyből 15 dunam csatornázza van. A telepben 350 család részére van hely.

Az elmúlt év palesztinai hajóforgalma 1934-ben a jaffai kikötőben 1114 hajó futott be összesen 2.457.000 tonnatartalommal míg 1933-ban 866 hajó futott be 2.041.000 tonnatartalommal. Ezzel szemben a haifei kikötőben 1934-ben 1404 hajó köttet ki 3.469.000 tonnatartalommal, míg 1933-ban 1063 hajó köttet ki 2.682.000 tonnatartalommal. Husz százalékkal nőtt 1934-ben a Haifaiban kirakott áruk mennyisége is. Ugyanis 456.974 tonnáról 589.203 tonnára emelkedett. Haifa fejlődése erősen megerősítette a város közlekedését is. Naponta 200 autóbusz fut be Haifába az ország különböző részeiből. A városi tanács éppen ezért elhatározta, hogy 8000 font költséggel két új autóbuszállomást épít. 1934. január—februárjában 108.000 font értékű gépeket importáltak Palesztinába. 1935. év ugyanazon szakában 211.000 font értékű gépet hoztak az országba, vagyis ebben a ciklusban 80 százalékkal nőtt a géphehozatal. 1933-ban 476.000 font értékű gépet hoztak be, míg 1934-ben 967.000 font értékű. Jelentősen nőtt Magyarország exportja Palesztinába. 1933. év első hat hónapjában 443.000, 1934. első 6 hónapjában 1.086.000, míg 1935. első felében 1.812.000 pengőt tett ki Magyarország palesztinai exportjának értéke.

Petach Tikvatól nem messze lelették az alapítvány két új kolóniának. Az egyik Nachman Sirin nevét viseli, a másikat „Maimonia”-nak nevezték el. Mindkettő német bevándorlók leteleítésére szolgál. A két telepnek 200—200 lakosa lesz. Már a kut is készen van, amely körülként 100 kőbőrtér vízet ad. Előszűlt a villanykábél és lelették a vízvezeték hálózat csöveit is. Özgig elkészült néhány ház és a fontosabb gazdasági épületek. Az investált összeg 70.000 font sterlingre rug, amelyet közösen vettek a kolonisták, a KKL és a Jewish Agency által létesített „Bate Kfar” falusi telep társaság.

Néhány évvel ezelőtt teljesen jelentéktelen volt Japán palesztinai importja. Az utóbbi években azonban ugrásszerűen nőtt. Japán 1935. év első három hónapjában 162.000 font értékű árut importált Palesztinába. Ugyanezen idő alatt Palesztina Japán importja 119 font volt.

A palesztinai Jelzőlogópark munkásterleket építő társaságnak nagy kölcsönt szavazott meg, amelyből Tel-Aviv déli részén 200 lakóházat és 100 akaszt társasházban építenek. A kölcsönt azzal a feltétellel adták, hogy a házépítés, az utcák elkészítése, stb. 1936. végéig be kell legyen fejezve.

Az utóbbi két év alatt Rison ló Clonbu erősen megnőtt az építkezési tevékenység. 1930-ban a községi előjáróság 500 négyzetméterre adott építkezési engedélyt, 1933-ban 4400 négyzetméterre. 1934-ben 117 házat építettek 14.000 négyzetméter területen. A kolóniának jelenleg 500 háza van.

A jeruzsálemi sétatér számára véglegesen a Dávid királyi hotel és a vasúti állomás közötti területet választották ki. A Montelione-grögek tulajdonosa ingyen adja át a városnak a telket.

A jeruzsálemi héber egyetem nagy diák klubházat épít a Scopus hegyen. Az építkezési költségek 5000 fontot tesznek ki, amely összeget magát meg nevezni nem akaró tel-avivi gazdag polgár adományozta a célra. Az egyetem diáksága éves kampányt indított a terv ellen. Arra szólította fel az egyetemi halgatóságot, hogy klubház helyett diákotthon építsenek. Az egyetem tanácsa a tiltakozás ellenére is megkezdte a klubház építését, mire a diákság közleményt tett be a lapokba, amelyben leszögezi, hogy az épületet sohasem fogja elismerni a diákság.

A palesztinai kormány a közeljövőben behozatali vámot vet ki a selyemre, különösen annak olcsóbb fajtajára, amelyeket Japánból importálnak. Ezzel meg akarja könnyíteni a kormány a palesztinai selyemipar helyzetét.

Az elmúlt héten a palesztinai ipar képviselőinek egy delegációja jelent meg a kormányzó előtt. A küldöttség három követelést terjesztett a kormány elé. 1. Egységes védővám-rendszer bevezetése az összes ipari cikkekre, hogy az idegen áruk bejöttését megakadályozhassák. 2. Függetleníteni kell az ipari cikke vámhivatalát a kormány általános vámhivatalától. A kormány feljeli ki egy bizottságot, amely a lakosság képviselőivel egyetemben vizsgálja ki az ország ipari lehetőségét. A kormány megígérte a követelések alapos kivizsgálását, de egyelőre még korainak tartja a külön ipari vámhivatal felállítását.

Ha paleztina utazását a legjobb feltételek között akarja lebonyolítani, forduljon bizalommal a nagy tapasztalattal rendelkező, régi utazási irodához:

„ZION LLOYD”
utazási szervezet a Közel Kelet részére
Igazgató: M. Jampolski
BUCURESTI, Calea Victoriei 33.
Telefon 36613

Erdélyi ügynökségei:
Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.
Palaza Miklós ORADEA, Str. Alexandri 34.
„Comercias” SA a-Vara, Haja Bratianu No. 1.
Weisz Jenő, SIGHT Str. Bogdan Vodá No. 33.

A „ZION LLOYD” szervezete lelkismereteszen kiszolgálja ügyfeleit. A ZION LLOYD Constanta specialis ügynökséget tart fenn, amely gondoskodik az utasok behajózásáról.

Nahalában újra megkezdődött az építkezés. Egyelőre 35 hazatérteknak, amelyeknek költsége egyenként 35 fontot tesz ki. A Jewish Agency 115 fonttal járul hozzá minden ház építéséhez.

A Palesztina Gázette jelentése szerint 15 új kereskedelmi részvénytársaságot regisztráltak be a kereskedelmi regiszterbe. Jeruzsálemben többek között egy petróleum-kereskedelmi részvénytársaságot 200 ezer font alaptőkével.

Hivatalos statisztikák szerint ez év júniusában 217.450 személyt számláltak a palesztinai vasutat. A szállított áru 80.355 tonna volt. Ebből 53.759 tonna esett a tulajdonképpeni palesztinai vonatra, 5073 tonna a sinai vonatra és 61.723 tonna a hadászás vasutra.

Haifaiban megnyílt az új Savoy Grand Hotel. A hatemeletes szálloda épülete 35 ezer fontba került.

A palesztina—lengyelországi légitörlem megnyílt. A repülőgépek menetei 29 óra.

Habib Djamati, ismert arab-egyiptomi író a palesztinai törvényhozó testület tervezett életbe lépésétől az irja hogy ezt a tervet a araboknak most éppúgy el kell vetniük, mint azt Herbert Samuel kormányzóának idején tették. Ha az arabok részt vennének a törvénytestület munkájában, akkor hivatalosan is elismernék Palesztina fölött az angol mandátumot. A legistatí Council, írjaHabib Djamati, nemcsak hogy nem fog semmi hasznot hajtani az araboknak, hanem ellenkezőleg, csökkenteni fogja nemzeti aktivitásukat.

Hebron mellett, Bet Diktin arab faluban a összes arab pártok képviselői gyűlést tartottak, a pártközi béke helyreállítása érdekében. A gyűlésen a következőket határozták: 1. Meg kell kísérelni az összes arab pártok kibékítését. 2. Az arab telekulajdonosokat rá kell venni, hogy zsidóknak ne adjanak el földet. 3. Támogatni kell az arab kolonizáló bankot. 4. Minden eszközzel meg kell akadályozni a zsidók további bejöttését. Errekes, hogy a gyűlés vezetésére meghívták a muftit és Raghe Macacbit. Az utolsó pillanatban azonban visszavonták a meghívásokat, mert belátták, hogy két ellentétes párt vezetője nem alkalmas egy pártonkívüli gyűlés lefolytatására. Az arab sajtó nagyrésze egyébként clesen állást foglal az egész rendezvény ellen, mert ebben is egy új szakadék lát.

Özveggy Florence Hornik asszony elhunyt férje, dr. Oszkár S. Hornik nevére alapítványt létesített, amelyből 120 font sterlinget folyósítanak évente fiatal tudósok számára, akik fertőző betegségek leküzdésé körül tevékenykednek. Az ösztöndíj élvezője tartozik a jeruzsálemi egyetem kutatói: dományos intézetében dolgoz. i.

Tel-Avivban bizottság alakítottak, amelynek célja lengyel zsidók investíciójának elősegítése. A bizottság trószót fog alakítani. Az új társulat 20 ezer font alaptőkével rendelkezik. Főfeladata az új trószot a lengyel-palesztinai gazdasági kapcsolatok megszilárdítása és kiértékelése.

Társulat alakul abból a céből, hogy Tel-Avivban gázgyár létesüljön. A gáz ásványolajból fogják előállítani. Az alaptőke 80 ezer font sterling.

Nem lankad a német zsidóság sanyargatása

Ujabb rémségek a barna örület országából

A zsidók üldözése és megszegyenyítése egyre folyik, de most már nemcsak társadalmi és magánéletben, hanem folyton fokozódó módon a gazdasági életben is. Nap mint nap, többen és többen üldözöttek el...

zenek körül Nürnbergben, ahol egyetlen megölt zsidót sem láthattak (!) Aminthogy a Kurfürstendammon sem találhattak egyet sem. De azt a jözöt nem vehetik el tőlünk, hogy a fajgyalázók meg ne szegyenítsék az uccákon, hogy elretentő például szolgáljanak. A zsidó kérdés még nem oldódott meg azzal, hogy a nemzeti szocialisták átvetették a hatalmat. A munka lényeges része most következik. Ha valamelyik párt-tag azt hiszi, hogy azzal szolgálatot tesz a mozgalomnak, ha egy zsidó ablakát betöri, az nincsen tisztában a mozgalomunk lényegével. Akik eddig az ilyen dolgokat elkövezték azok provokatórok voltak ahogy azt hivatalosan meg is állapították. Végül azt mondta Streicher: a bolszevizmus, radikális zsidó uralom. Így lett volna Németországban is, ha Hitler nem tartotta volna vissza a szakadék széléről az országot. A nemzeti szocializmus harcai által megöltödik fajtánk atól a néptől, amely a szolgái gyűlösség bűnét hordja hómlokján. Ezért a harért a népek egykor még hálások lesznek nekünk.

Amint a hírek mondják Lipéséből egyszerre 60 zsidót utasítottak ki fajgyalázás címén.

A vidéki német városokból folyton jönnek a hírek, hogy a bojkottakciók mindig erősödnek. Nyugatporoszországban figyelmeztették azokat a vállalatokat, amelyek még nem tették ki a táblát, hogy zsidókat nem szolgálnak ki, hogy vigyázzanak lépéseik következményére. Az Angriff erősen támogatja a Németországban levő külföldi zsidókat. Kiemeli, hogy a berlini Joachimstrassen levő Rubinstein főle vendéglőnél megkint van a moegen dovid és ki van írva. Kóser. A tulajdonos egy osztrák zsidó.

A berlini „Judenkammer“ című lap, amely a Stürmer testvérkéja, azt követeli, hogy tartóztassák le az összes német zsidókat, tuszként és addig ne engedjék szabadon őket, amíg a külföldi anti-német meggyalázások tartani fognak.

Schacht hiába interveniált. Daily Telegraph berlini tudósítójának berlini jelentése szerint Schacht eredménytelenül interveniált Hitlerrel hogy enyhítsenek a mai antiszemita kurzuson. A utódító szerint Hitler nyíltan kijelentette volna Schacht-nak, hogy teljesen egyezik véleménye a Streicherével, aki azt hirdeti, hogy a zsidók az okai a mai német szerencsétlenségnek.

A külföldi zsidókkal mégis szeretnénk ületeket kötni.

Königsbergből jelentik: A rendőrség főnöke bürdenyményt adott ki, amelyben arra kéri a lakosságot, hogy tekintettel az őszi nagy kiállításra amelyet a városban rendeznek és amely Keletporoszország számára nagyfontosságú, a lehető legmindentartóbban viselkedjenek a látogatókkal szemben. „tekintet nélkül azok nemzeti hovatartozására”. A königsbergi lakosság magatartásától függ — mondja a hírdetmény — hogy a külföldi jó véleményvel legyen az új Németországról. Reméljük, hogy a külföldiek erősen látogatni fogják a vásárt.

A jövőző zsidóellenes törvények. A Frankfurter Zeitung közlése szerint dr. W. Schulze, az egészségügyek mincheni állami biztos egyetemi tanár előadást tartott, amelyben többek között a következőket mondotta: A törvényhozás nem szabad, hogy az áraszemponatok figyelembe vételénél megálljon, a zsidókérdéssel szemben nyíltan állást kell foglaljon. Előkészületben van egy törvény, amely megtiltja majd a zsidók és nem zsidók közötti házasságkötést. Továbbá ki kell zárni a zsidó ifjúságot a nagy német nevelésügyből. A zsidók és árjak közötti szerelmi élet is szabályozás alá kerül. Dr. Schulze követelte, hogy a zsidóknak tiltsák meg, hogy fizemvezetők legyenek és hogy árja eselédeket tarthassanak.

A zsidó orvosok sorsa. Az NS orvos szövetség ülésén, ahogy a Völkischer Beobachter írja, dr. Bartels orvoselnök beszédet tartott amelyben kéri, hogy a német árja asszonyok ne hívjanak szüléshez zsidó orvosokat. Csak zsidó gyermekágyasokhoz mehessenek zsidó orvosok. Az Angriff jelentése szerint egy sok fióküzettel rendelkező berlini cég kiadta az utasítást, hogy alkalmazottai ne keressenek fel csak árja orvosokat. A fióküzletek vezetői utasítást kaptak egyidejűleg, hogy zsidó orvosok bizonyítványait ne vegyék igazolásképpen tekintetbe.

A berlini zsidó hitközség oranienburgi uccai főépülete előtt óriási transzparenseket helyeztek el, amelyen egy zsidó van felrajzolva, akiről lehúzzák a ruhákat és alatta következő felirat áll, hatalmas betűkkel: „Igy fogjuk kényszeríteni a zsidókat, hogy elhagyják Németországot”

Frankfurt a) Mainban, Essenben, Chemnitzben, Naumburgban, Limburgban, Bad Homburgban és még számos más helyen, az utóbbi napokban hatalmas felvonulások voltak, amelyeket uniformizált rohamosztagosok vezettek.

Nagyon nyugtalan a közvélemény. Schacht helysége hitközségi elnökének, dr. Hugó Dollernek sorsa miatt. Azzal gyanúsították meg, hogy leszállított a falról egy antiszemita plakátot. Erre fel berohan a tömeg dr. Doller lakásába és elhurcolta onnan a piacra. Ott sokáig magásra kellett tartania egy zsidóellenes plakátot. Ezalatt a rohamosztagosok beszédet tartottak, amelyben azt hangsúlyozták, hogy „tisztá vizet kell önteni a pohárba a zsidókat illetően”. Ami ezután történt dr. Dollerrel azt nem tudják. Eltűnt.

Hitler kebelbarátja, a pogram-roszító Streicher beszélt...

Csütörtökön volt a „nagy nap”, amikor Julius Streicher először szólalt meg a berlini közönség előtt. Két és fél óráig beszélt és beszédének azonnali eredménye az volt, hogy utána antiszemita felszavak ordításával tenarautókon bejárták a várost és összezörték számos üzlethelységet, a felbérelt és felléccelt tömegek járó-kelőköt verték meg, akiknek zsidós kímzésük volt. Mértékadó berlini zsidó körökben feltételezik, hogy a megtámadottak nem voltak zsidók, mert a hitközség felhívást bocsájított ki, amely szerint zsidók azon az estén okvetlenül tartózkodjanak otthon. A zsidók által látogatott kávéházak és éttermek teljesen fressék voltak.

Streicher beszédét a hivatalos német sajtóiroda következőképpen adja le: „Gauleiter Julius Streicher most először beszélt Berlin legnagyobb gyűlési termében. A terem tulzsfuott volt, ugyanyira, hogy a rendőrségnek kellett a rendről gondoskodni és a többi érdeklődőt távol tartani. Streicher legelőször a külföldi hazugsághadjárát ellen beszélt, amelyet a külföldi lapok tudósítói terjesztettek. A külföldi sajtó öt véreskezű cárnak kiáltotta ki. Ő módott adott arra a külföldi tudósítókknak, hogy néz-

zenek körül Nürnbergben, ahol egyetlen megölt zsidót sem láthattak (!) Aminthogy a Kurfürstendammon sem találhattak egyet sem. De azt a jözöt nem vehetik el tőlünk, hogy a fajgyalázók meg ne szegyenítsék az uccákon, hogy elretentő például szolgáljanak. A zsidó kérdés még nem oldódott meg azzal, hogy a nemzeti szocialisták átvetették a hatalmat. A munka lényeges része most következik. Ha valamelyik párt-tag azt hiszi, hogy azzal szolgálatot tesz a mozgalomnak, ha egy zsidó ablakát betöri, az nincsen tisztában a mozgalomunk lényegével. Akik eddig az ilyen dolgokat elkövezték azok provokatórok voltak ahogy azt hivatalosan meg is állapították. Végül azt mondta Streicher: a bolszevizmus, radikális zsidó uralom. Így lett volna Németországban is, ha Hitler nem tartotta volna vissza a szakadék széléről az országot. A nemzeti szocializmus harcai által megöltödik fajtánk atól a néptől, amely a szolgái gyűlösség bűnét hordja hómlokján. Ezért a harért a népek egykor még hálások lesznek nekünk.

Igy szólott a hivatalos beszámoló Streicher beszédéről. A magánforrások szerint a beszéd sokkal erősebb és bizonyos mértékben groteskabb is volt. Többek közt kijelentette, hogy a keresztény vallásalapító volt az első antiszemita. A külföldi lap tudósítókhoz pedig azt kiáltotta: Nincs közönségesebb foglalkozás, mint a hazudozás és hozzáfűzte még, hogy a legnagyobb hazugok a zsidók, azt is közli a sajtótudósítók hogy a beszéd alatt sokan zavartak, mire Streicher kijelentette, hogy aki menni akar az menjen, az igazi náci az marad.

Üldözés a kiirtásig. Egy zsidó cég, amely a lekereszerben ki volt téve a bojkottnak, a hamburgi bírósághoz fordult, hogy tiltsa el a propagandistáknak tevékenységüket mert az esavatkozást jelent a gazdasági életbe. A bíróság elutasította a kérést a következő indoklással: — A német nép tulajdonló többsége (?) azt van hatva atól a tudattól hogy a német tragédia legfőbb okozói a zsidók voltak. A pártnak tehát ez a jelszava, hogy a zsidókat nem szabad vásárolni, feltétlenül tekintetbe veendő. A párt jelszava jelenleg egyetlen az állam jelszavával, mert a párt és állam egyet jelentenek.

A Globus hamburgi cég bezáratását a rendőrség azzal indokolja, hogy arra a köznyugalom érdekében volt szükség és a cég hat zsidó alkalmazottját a „saját érdekében” vették őrizetbe.

A fajgyalázás... Ujabb zsidó emigrációs lépik át nap mint nap a német határt, mert a fajgyalázás vádját szegszik mellüknek. A központi propaganda bizottság minden lehető elkövet, hogy a zsidók és árjak közötti bármilyen kapcsolatokat megbélyegezzék.

Hihetetlen mértékben kifélfődött a denunciaciósi hajlam. Minden barátságot, kollégialis jóviszonyt felborít ez az új üldözési tendencia. Előfordult, hogy Nansen utveles német vendégjogot eddig élvezők, egyik napról a másikra kiutasítottak, csak azzal a motivációval, hogy fajgyalázók. Ezeket beidézik a rendőrségre és kiállításba helyezik nekik, hogy vagy egy évi börtönbüntetést kapnak, vagy pedig azonnal távozzanak az országból, amikor is összesen 10 márkát vehetnek magukkal. Az egyik ilyen mekkülnének 17 márkát találtak a zsebében s ezért elkobozták tőle még ezt a kevés pénzt is.

KOZELET

Intenzív Mizrachi propaganda a Keren Erec Jiszroel sel Hamizrachi akció Erdélyben

Herzl-Bialik emlékünnepe Clujon. Méltó keretek között zajlott le július 31-én a cluj-i cionista helyicsoport rendezésében a Herzl-Bialik ünnepe. Az Unitárius Gimnázium dísztermét zsúfolásig megtöltő közönség előtt Klein Eljáhu héber nyelven nyitja meg az ünnepséget, majd dr. Marton Ernő emelkedik szólásra Herzl méltatására. A zsidó nép fennmaradása annyira megpróbatás dacára is ama ritka képességének köszönhető, mellyel előre meglátta az események fejlődését és már eleve alkalmazkodott a történelem alakulásához. Ez a történelmi előrelátás jellemzi Herzl Tivadar munkásságát is. Ma már Herzl Tivadarról nem lehet csupán emlékbeszéd keretében megemlékezni, mert nem multat, de jelent és jövőt jelent Ő a zsidó népnek. Az izr. hitközség énekharának gyászdalai után dr. Pistiner Avram tartotta meg Bialik emlékébe szédét jiddis nyelven. Bialik képzésze a zsidó lelkéből fakad és azt fejezi ki — mondotta az előadó, — A zsidó élet, a zsidó nyomor, a zsidó bizakodás és remény az, ami megszólaltatta a nagy költőt. A nagyságban is megmaradt az egyszerűség és a keresetlenség mintaképének. Az izr. hitközség énekhará az mole rachenimmal adózott a két nagy zsidó emlékének. Dr. Fischer József szavai fejezték be az emlékedett hangulata ünnepeit. Herzl emlékünnepeken időszerű felvetni a kérdést, vajjon annak a szellemében csináljuk e ma a cionista mozgalmat, aki azt életre hívta. Nem-e pártbarokk letünk a béke helyett. Nincsenek-e cionista pártok, amelyek a kongresszust is veszedélyeztetik, akik megbontják a cionista szervezet egységét. Ha méltók akarunk lenni a zsidó néphez meg kell szüntetnünk ez általán állapotokat és vissza kell térni ahhoz a cionizmushoz, amelyet annak alkotója fogalmazott meg leghelyesebben. A mindvégig ünnepi hangulatban telt ünnepély a Hatikvah hangjai mellett ért véget.

Ismeretes, hogy az erdélyi Mizrachi ifjúság egyik vezetője, Ráth Efraim, az évtizedeken keresztül szervező lelke volt a Mizrachi ideológiának, néhány hónappal ezelőtt Erec Izraelbe költözött. A Mizrachi Világszervezet Jeruzsálemi központja felismerte Ráth Efraim kiváló képességeit, amellyel az eszme propagálása szempontjából rendelkezik a Szentföldre való érkezte után azonnal felkérte, hogy jöjjön vissza Erdélybe és megfelelő propagandával késztesse elő a kongresszusi delegátusi választást és a Mizrachi eszme irányművelésével indítsa be Erdélyi vallásos zsidóságánál egy erőteljesebb kampányt, a palesztinai vallásos intézmények támogatására. Ráth Efraim, az ismert fáradhatatlan munkakészségével utra is keit és hónapok óta járja Erdély kisebb-nagyobb helységeit, hogy a vallásos zsidóság meg legyen utaján minél több és filozofikusabb hivat szerezen a nemzeti alapon álló zsidóság célkitűzéseinek. Manázon, akik vele az oradeai VI. országgyűlési Mizrachi konferencián találkoztunk, s akik vele a targumuresi szövetési konferencián együtt dolgoztunk, megállapíthattuk, hogy Ráth Efraim a szentföldi levegőtől megújulva, még erősebb intenzivitással és eredményesebb eszméinknek szolgálóat tenni. Ahol Ráth Efraim az országban megjelent, mindent ünnepelték és szeretettel fogadták. Legelőször a tulnyomólag vallásos tömeget lakta helységeket kereste fel. Déjen a Poala Cedek nagytemplomában tartott szombat délutáni meetinget, ahol a templomot a zsidó társadalom szinte-java töltötte meg. Rosenzweig M. Jehuda üdvözölte a Mizrachi nevében és rámutatott arra, hogy a Mizrachi a baloldali cionista és munkáspártok részéről és jobbról pedig az Aguda alattomos aknamunkájától van állandóan támadásnak kitéve, ezért szervezeteinek megfelelő kiépítésével kell eszmei igazságának minél nagyobb ért hódítani. Ráth Efraim egy nagyszabású gyűlés keretében Palesztina és a vallásos zsidóság aktuális problémáiról. Amikor pedig erős harcot hirdetett a baloldali cionisták zsidótlansága ellen, a gyűlésen jelenlévő agudisták közbeszóllásokkal zavarták meg az illusztris szónokot. A fiatal mizrachisták és

agudisták között a zavaró momentum miatt tettelességre került a sor, de a közbelépő 50 főnyi Trumpeldor csapat vezényszora a verekedőket megrohanta és széjelválasztotta. Ráth Efraim ezután nyugodtan folytatta előadását erősen ostorozva az Agudának indolens és türelmetlen magatartását.

Retegeon az összes cionista szervezettek közreműködésével nagyszabú közönség előtt tartotta meg Ráth Efraim nagyhatású előadását, amely Herzl-el és Bialikkal foglalkozott, mivel előadása az elhagyott nagy zsidó férfiak emlékére tartott gyászünnepe keretében volt beillesztve. Az emlékünnepe megnyitóját Farkas Mendi, az ifjúsági Mizrachi vezetője tartotta meg, majd átadta a szót Adler Samuélnek, a WIZO elnökének, aki „Herzl életrajzát ismertette. Utána Löwinger Gidi, Ch. N. Bialik biográfiaját ismertette, elidáva versei ből és rámutatott arra, hogy Bialik mindég ragaszkodott a tradicionális vallásos zsidósághoz. Felszólalt még: Farkas Hillóné, Hirsch Elemér (Dej), Moseh H. és Grün Géza, Mátvány Snejka, Izsák Feige, Antal Eube: Bialik verseket szavaltak.

Baia-Mare-n a hitközség tanácsotermő Baia-Maren a hitközség tanácsotermő Ráth Efraim nagyszabású előadását. A vallásos zsidóság összefogását hirdette. Egyszerűs, erővel tömjünüljön a Mizrachi szájajára alá. Nusszócher Ábrahám, a Poala Hadati ügyvezető elnöke meleg szavakkal köszönte meg az előadást és ígértet vett, hogy minden erejükkel dolgozni fognak a cionai ideálért, Palesztina felépítéséért.

Aradon, tekintettel arra, hogy az orch. hitközség még a Talmud Tóra helyesget sem volt hajlandó az előadás céljaira átadni, vasárnap délelőtt a ZsNSZ helységeben tartotta meg nagyszerű előadását. Két óráig tartó zsúfolódt össze a teremben, hogy meghallgassa a két órási magaszabású előadást. Az előadó számosan üdvözölték. Steiner Jakab Mizrachi elnök, Kalmár József ZsNSZ. elnök, dr. Salamon I. Béla erdélyrészi Makkbai elnök, egyöntetűen azt az álláspontot fejtették ki, hogy cionizmust nem tudják vallás nélkül elképzelni, mert a konzervatív zsidóság őrizte meg a zsidóság fundamentumát, a tradíciót. A cionista ifjúság nevében Gertner Zwi, a klall A. nevében dr. Gara Armin kijelentik, hogy a Mizrachi és munkáspárt között nem a mardaihatatlanok az ellentétek.

Ráth Efraim utja még nem zárult le és így rövidesen folytatjuk eredményes utjának beszámolóját.

Sch. Z. — Backa Petrovacon „Kneset Jiszroel“ egyet alakult. Az új egyesületben hetenkint történelmi és kulturálegadásokat tartanak, amelyeket Silber Samuel szokott tartani. Elnök lett: Berger Dező, jegyző: Berger Vilmos, tagok: Fischer Márkus, Verber Gyula, Rechnitzer Ignátz, Fischer Imre, Seelenfreund Mór, Fischer Aladár, Glück Márton.

A satu-marei Poale Hadati közgyűlése. Nagy érdeklődés mellett zajlott le vasárnap délután a Poale Hadati f. évi közgyűlése. Ordentlich Viktor üdvözítő beszédében méltatta a Poale Hadati jelentőségét. Dr. Fejes Lajos a Zákén mizrachi elnöke meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és referált az oradeai mizrachi konferenciáról. Majd megejtették a választást, melyen egyhangulag a következő vezetőség lett megválasztva: Diszelnök dr. Fejes Lajos, elnök Ordentlich Viktor, alelnök Stiemmeck Alter, pénztárnok Adler Jenő, ellenőrök Weisz Jenő és Pollák Ignác, kulturelnök Weidberg Fülöp, választmány Messinger Dező, Weisz Salamon, Weinberger Jenő, Weisz Henrk, Ferenczi Béla, Kővári Leopold. Ugyanakkor a sátmari Bné-Bnot Mizrachi nagyszervelet került fajgyalázókat rendezett óriási anyagi és erkölcsi sikerrel. A gazdag misor bevezetéséknél Ordentlich Viktor ismertette a Bné Akiba agilis munkáját, melyért a Brit Genuth Gázike Zsidó Műjus című Hecht chaluic szargon énekészé Bné Bnot pedig Kék-fehér művelés nagy sikert ért. Friedmann Mose a „Kese lelkesítő szefi mókák”

is támogassák a mizrachi ifjúságot nemes országepítő munkájában. Az ünnepele a Hatikvah alkordjaival a késő esti órákban ért véget.

O. V. — Ráth Efraim utja még nem zárult le és így rövidesen folytatjuk eredményes utjának beszámolóját.

Ráth Efraim utja még nem zárult le és így rövidesen folytatjuk eredményes utjának beszámolóját.

Jeruzsálem. Január végén megölték Ramat Gan kolonián egy zsidó kolonistát, Izrael Lachmant. Egy rabot most vontak felelősségre ezért és a bíróság halálra ítélte

tartó nagy droszt tartott, ami mely hatást keltett a jelenlevők között. Hirsch beregszászi rabbi a podruszi iroda ellen dolgozik. A beregszászi hitközség és Hirsch Salamon rabbi harcot folytat az ujonnan alakult pod-ruszi iroda ellen. Az Iroda működését már minden országrészi hitközség elismerie fórumnak, csak a beregszászi nem. A miniszteriumhoz petíciókat küldöttek, amelyeket számos helyen aláírtak és utólag kiderült, hogy olyanok is aláírták, akik erre jogosultak nem voltak. Most az aláírók tömegesen vonják vissza aláírásukat. A beregszászi hitközség vezetősége nem vitte meg eddig közgyűlés elé a kérdést, hogy csatlakozzék-e a hitközség az Irodához vagy sem. A hitközség egyik ottani lapbar lekötölte, hogy nem hívják meg az Iroda megalakulásához, viszont az Iroda igazolja, hogy igen. Legjobb volna, ha végetérne a harc és bekés együtt működés válna lehetővé a pod-ruszi Irodánál.

Jeruzsálem. Január végén megölték Ramat Gan kolonián egy zsidó kolonistát, Izrael Lachmant. Egy rabot most vontak felelősségre ezért és a bíróság halálra ítélte

Hétről-hétre

Berlin. Langenselbold (Hessen-Nassau) polgármestere hirdetményben közli, hogy mindazok a közsegregyre szorultak, akik zsidónál vásárolnak, elvesztik ebbeli jogukat és kizárják a segítéyzettek közül. — Oschessleben (Bode) helységben néhány nap óta üzletekben és szállodákban a következő tábla olvasható: „Megtiltom minden zsidónak, hogy átlépje üzletem küszöbét! A tulajdonos” Néhányan meg a következő tartalmu táblát tették ki: „Zsidók nem kívánatosak.” — A „Lübecker General Anzeiger“ aug. 8-iki számában hirdetmény jelent meg, amely szerint a zsidóknak örökre megtiltják, hogy a Lübecki állatvásárt akár mint vevők, akár mint eladók látogathassák. — Schlüchtern (Hessen-Nassau) városban az üzletekre kiírták, hogy zsidók látogatása nem kívánatos. A zsidó üzletekre és magánházakra sárga cédulákat ragasztottak, „Jude“ felírással. — A dortmundi főpolgármester rendeletet adott ki, amely szerint zsidóknak tilos a városi zálogházban bármit is elzálogosítani és a nyilvános árveréseken sem vehetnek részt. — Lübbenben rendelet jelent meg, amelyben megtiltják a zsidó üzletek támogatását. Ha valaki mégis megtenné, aki téli segélyre szorult, attól ezt a kedvezményt megvonják. Steinkirchenben elhatározták, hogy sem telkeket, sem pedig házakat, vagy földbirtokokat nem adnak el zsidóknak. — A thüringiai Rastenbergben levő erdei szőlőben kiírták: „Zsidóknak tilos a bemenet.” — Bad Rothenfeldben zsidók kitiltottak. — Stralsundban a szállodások már régebben kitiltották a zsidókat. Most már a borbélyok is csatlakoztak hozzájuk. Weinbarban a színházakat sem látogathatják.

Házasság. Sternhell Emil (Oradea) bájos leánya Magda f. év szeptember 1-én vasárnap délután 4 órakor tartja esküvőjét Fuchs Mór: edias kereskedővel, az oradeai Fuchs Mór-uccai orth. izr. nagytanyában.

Intelligens izraelita urialad elvált a középiskolai végű urilányt iskolákhoz közel, kitűnő ellátásra, fürdőszoba és zongora használattal, esetleg oktatással. Özv. Berger Antalé, Str. Xenopol 5.

Házasság. Elter's Böske és Müller Andor házasságot kötöttek Sabotiedin.

Eljegyzés. Tesler Lajos, a nagyszentmiklósi főkántor leányát Rózsikát eljegyezte Bartfeld Leo borossebesi rabbi. (Minden külön értesítés helyett.)

* Fuchs Ila, bécsi egyetemen vizsgázó tanárnő tanításait újból megkezdte Oradea, Piata Mihai Viteazul 11-a. Palatul Ullmann.

A targumuresi zsidóság gyászja. Rövid szenvedés után halt meg a napokban dr. Kertész Mór, ismert orvos, 59 éves korában. Dr. Kertész Mór, aki 16 éve a targumuresi betegsegélyező pénztárnál teljesített közmegelegedésre szolgálatot, a konzervatív, puritán orvos szimbóluma volt és ezért halála nagy veszteséget jelent a targumuresi zsidó társadalmak. Az elhunytban dr. Kertész Andor ügyvéd, a targumuresi cionista helyi csoport ügyvezető elnöke edesatyját gyászolja. — Ugyancsak a napokban temették el 64 éves korában Targu Muresen Hirsch Iendé tisztviselőt is. Az elhunyt egyik alapítója és vezetőtagja volt a Chevra Kadischa szentegyletnek.

Házasság. Az elmúlt héten fényes esküvő zajlott le Müllre Antal petrosani főrabbinál. A főrabbi leánya Nelli és Goldstein, sabinovi főrabbi tartották házasságünnepélyüket. A vacsoránál a vőlegényen kívül Müller Antal petrosani, Halpert Armin comeni, Goldstein Ezra balatonfüredi és Billitzer Efraim becsani főrabbiok ugyancsak Billitzer Jónás debreceni és Lichtenstein Dávid tartottak szebbnél-szebb teozásokat.

Zsidó humor

Chacek és Sije a rituális fürdőben ülnek, nyakig vízben, péntek délután öt óra körül, amikor már a reumasok „mór“ fürdőnek használják a vizet.

Chacek: Sijekém, maga nagyon tisztas lesz nekem. Még nincs ros-hasonoh és maga már fürdik?

Sije: Nem voltam sehol nyaralni, én nem mehetek Dorna-Vatrára friss levegőt szívni, nekem jó ez a gőz is...

Chacek: Kire céloz maga, Dorna Vatrára? En nem voltam ott soha, csak egy nagybátyám volt ott 916-ban segéd és hásonszolgalatos. Ott valamikor háboru volt, minek kell most Dorna Vatra?

Sije: Maga nem tudja, ott most új le vészárkokat ásnak, mert új háboru kezdődik. Ott van a satmari caddik és ebből ott is háboru lesz.

Chacek: Sijekém, emelje ki már azt a bárgyu fejét a vízből, mert azt kell figyeljem, hogy Sprudelnek hiszi ezt a mikvevizet és issza is. Ez nem gyógyvíz. Ez nem keserűvíz. Ez egy olyan mismas, mint a konferenciákra küldött tudósítók beszámolója. Bár sok vizet azok sem zavartak sem Krakkóban, sem itt nálunk.

Sije: Milyen vizet zavarjavek? A Mz-rachisták nem zavarnak vizet. Legfejlebb most Luzernben. Ott igen, mert ott nagyon szép a tó...

Chacek: Milyen tórol beszél? Talán a Tórárol kell nyilatkozni, amelyet most elfog végre fogadni a cionista világszervezet is alapvető kodexnek.

Sije: Hogy maga milyen intelligens Chacekkém. Maga már egy kész tudós. Egy egézen... ment magának fejébe egy kis ilyen „keserű“ víz? Hogy olyan vizesen, vagy viccesen beszél.

Chacek: Talán „vizi“-aan? De ne beszéljen a női mikvétől, azt így zsidóknak nem szabad. Nálunk például Oradeán, riég a nők sem beszélnek már a „mikvéről“. Kiment a divatból. Most a strandra járnak, az ortodox asszonyok. Mikve helyett short (rövid nadrág)-ról beszélnek.

Sije: Mi az hogy short? En egy snort se olvastam róla a jiddis újságban, pedig az a kedvencem. Az a jiddis újság, amelynek vezércikke mindig a Wasser-ral kezdődik és azzal is végződik. Folyton víz van a fejükben, sok víz... voll mit Wasser...

Chacek: Hát mit olvasott akkor abban a lapban, ha azt mondja, hogy... semmit se olvasott, talán mégis...

Sije: Na azért mégis, valami van benne. Így Tasnadról olvastam, hogy összeült a kupaktanács, valamilyen egyletesekeben és elhatározták, hogy aki ezentul olyan nyomtatott betűt olvas, amit a pápa eltiltott, az nem tanulhat többet misnájezst.

Chacek: Mit nem mond? Hát ilyen harciasak azok a tasnadiak? És így nem akarnak valami okosat olvasni? Nahát, nahát, nahát?...

Sije: Mi az, hogy nahát? Hátha még tudná a legnagyobb titkot. Tudja azt maga, hogy már Teitelbaum főrabbi sem jár soha sem a mikvébe.

Chacek: Sijekém, megőrülök. Nem hihetem el. Nem jár?... és miért nem jár, miért ne járna?

Sije: Nagy neki a víz sodrása... wosset. Sie, der wasserstrom...

Chacek: Mi... mit... mit mond?

Sije: En nem mondok semmit, csak utánamondom, amit mondanak.

Reb Jajlis nem jár mikvébe, mert azt állítják, hogy „gegen Wasserstrom kann man nicht schwimmen“ és ezért...

Chacek: Oda vagyok, ezt nem hittem volna el, de így mégis valószínű...

Sije: Mit tudja még maga Chacek kém, hogy mit kitűdnak fundálni a mi barátaink?... mit tudja még maga, hogy a fészurka-piszurka bajokon kívül milyen víz puskát is kitűdnak löni egymás ellen a zsidók...

Chacek: Puskát? Jaj arról ne beszéljen. Esembe jut mindjárt Choile Selassié, a nagy abesszin király, Salauon böies leiszárnazottja, aki folyton csak azt mormolja most magának „Miss soil ihne werden“.

Sije: Hát tud az a Choile neví király jiddisül? Ojvé hát hogyan tudna. Folyton felriad álmában és ordítja, hogy jaj megót az a Misoline, az a betyár talán, az a kutyafejű-cérna talán, aki most le akarja igázni a tiz menekült törzset ott Abesszinában...

Chacek: Milyen tiz törzsről beszélés? En csak a maga ronda törzset látom itt a vízben.

Sije: A tiz törzs, amelyik elveszett és most Etiopiában vannak, abesszincnek nevezik magukat és feketék, amilyen itt a víz...

Chacek: És ott király az a Choile. vagy hogy hívják?

Sije: Choile, hogy én lennék a király és maga egy egyszerű rabszolga. Rágtón láncra fűzném és úgy tartanám Chacek-kém.

Chacek: Maga ne tartson engem sehol, már miszem van, magával együtt ülni ebben a vízben, ami már teli van „mór“-ral, ugy, hogy mozogni sem lehet fölük...

Sije: Már megy, hiszen alig két órá. ült itten? Miért megy már?

Chacek: Mert az orvos megtiltotta. Tovább nem szabad, egy hurutom van és minden öt percben ki kell mennem...

Tuss.

Miért? A célszerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok valamint számos klinikán és kórházban a Togat-lal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togat gyorshatósu fájdalomcsillapító szer, amely utólrhebetlen, kőszvényes, oszuzos és ideg fájdaleknál, az izületekben és végtagokban fellépő fájdaleknál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál

Képzett, fiatal nős kántor tenorbariton hanggal az ősi nagyünnepekre előkészítést vállal. Cim: lapunk kiadóhivatalában „Kántor“ jellegre.

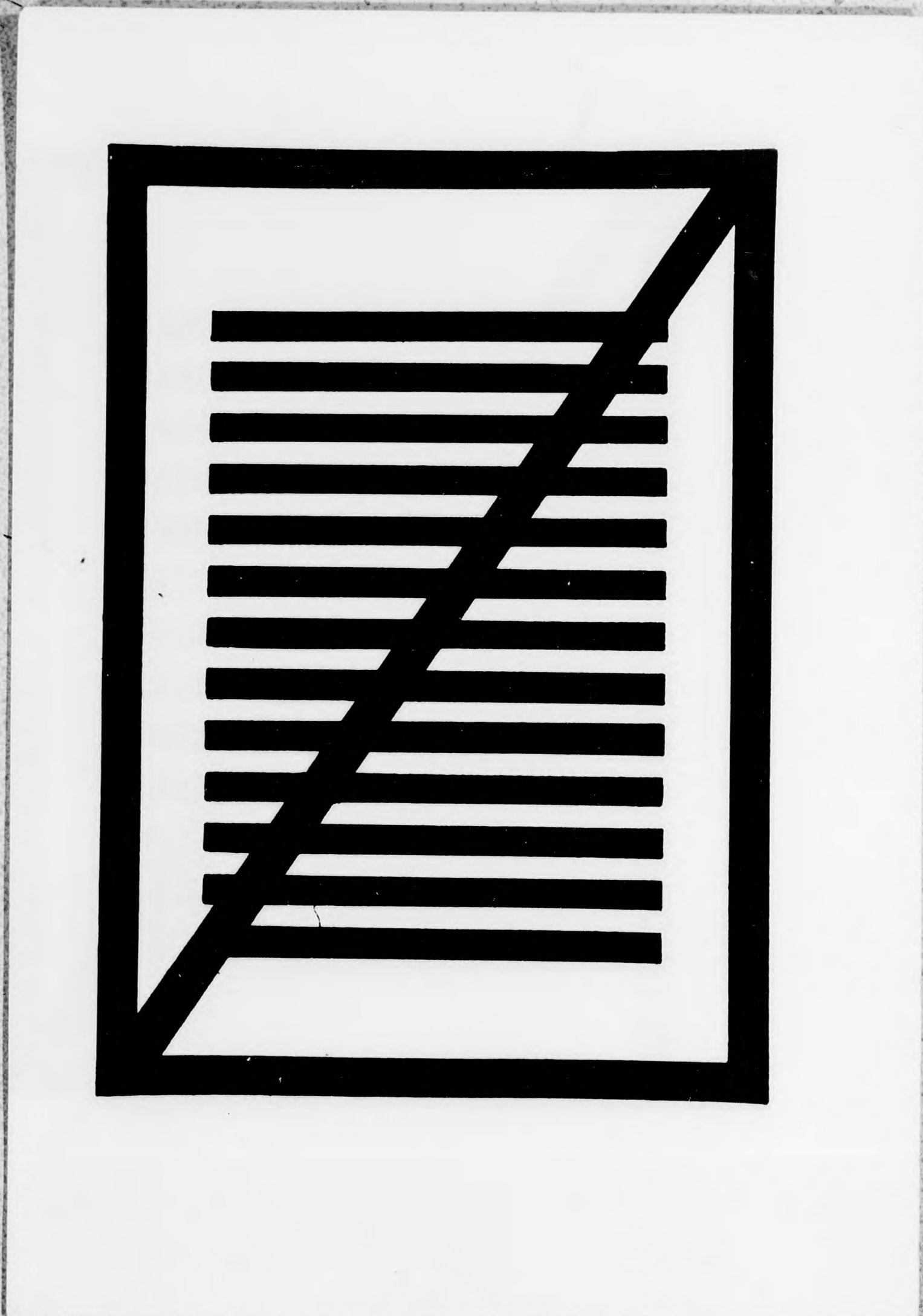
אי'ם אדשורדאקס אור' סדלה סדאל
No. 227-1935

ויר חדעיק (מדאליר) ארטה אור' קולטום
נעמינדע וזון פיר זאפארט אין שוים וויש
וועלעכער פון 3 אנארקאטע ארטה' רכנס
כבלות בעוונע. אור' טוגליד ערשטמלאסטיגער
נעל תפילה אויט. רעפלעקטאטען וואלען
איהרע אפערעטע אן אכטאן ארדעס אוין זענדען.
שפען ווערדען נור דען אמענעפטרט פערזעטיג
ז'אופט'ס תרצה רפ'ס מדאל' יצ'ו

שבת וויינבערער
ה'ס יורא נאני
פיענעם
נאנא

**Raktárunkon levő
siremlékek**
minden elofogható áron eladók.
VEISZLOVITS I.
ORADEA, Bulv. Regele Ferdinand 13. az udvarban

Wir suchen für die ימים נא'ם הבעיל בעל תפילה mitkiang-tigen oder תפילה בעל תפילה me. Bei Konvenienz even-Jahr. Gehalt nach Über-zum Probevortrag sen vergütet.
Gemeinde

Hétről-hétre

Berlin. Langenselbold (Hessen-Nassau) polgármestere hirdetményben közli, hogy mindazok a közsegélyre szorultak, akik zsidónál vásárolnak, elvesztik ebbeli jogukat és kizárják a segélyezették közül. — Oschessleben (Bode) helységben néhány nap óta üzletekben és szállodákban a következő tábla olvasható: „Megtiltom minden zsidónak, hogy átlopja üzletem kasszáját! A tulajdonos” Néhányan meg a következő tartalmu táblát tették ki: „Zsidók nem kívánatosak.” — A „Lübecker General Anzeiger” aug. 8-iki számában hirdetmény jelent meg, amely szerint a zsidóknak örökre megtiltják, hogy a Lübecki állatvásárt akár mint vevők, akár mint eladók látogathassák. — Schlüchtern (Hessen-Nassau) városban az üzletekre kiírták, hogy zsidók látogatása nem kívánatos. A zsidó üzletekre és magánházakra sárga cédulákat ragasztottak, „Jude” felirással. — A dortmundi főpolgármester rendeletet adott ki, amely szerint zsidóknak tilos a városi zálogházban bármit is elzálogosítani és a nyilvános árveréseken sem vehetnek részt. — Lübbenben rendelet jelent meg, amelyben megtiltják a zsidó üzletek támogatását. Ha valaki mégis megtenné, aki téli segélyre szorul, attól ezt a kedvezményt megvonják. Steinkirchenben elhatározták, hogy sem telkeket, sem pedig házakat, vagy földbirtokokat nem adnak el zsidónak. — A thüringiai Rastenbergben levő erdei szőlőben kiírták: „Zsidóknak tilos a bemenet.” — Bad Rothenfeldben zsidók kitiltottak. — Stralsundban a szállodások már régebben kitiltották a zsidókat. Most már a borbélyok is csatlakoztak hozzájuk. Weinbarban a színházakat sem látogathatják.

— **Házasság.** Sternhell Emil (Oradea) bájos leánya Magda f. év szeptember 1-én vasárnap délután 4 órakor tartja esküvőjét Fuchs Mór: ednasi kereskedővel, az oradeai Fuchs Mór-uccai ort. izr. nagytanyában.

— **Intelligens izraelita uricánlád** elvált a középiskolai végző urilányt iskolákhoz képest, kitűnő elköltésre, fűrdőszoba és zongora használatával, esetleg oktatással. Özv. Berger Antalné, Str. Xenopol 5.

— **Házasság.** Elter's Böske és Müller Andor házasságot kötötték Sabotéban.

— **Eljegyzés.** Tesler Lajos, a nagyszentmiklósi főkántor leányát Rózsikát eljegyezte Bartfeld Leo borossebesi rabbi. (Mindenki külön értesítés helyett.)

* Fuchs Ila, bécsi egyetemen vizsgázó tanárnő tanításait újból megkezdte Oradea, Piata Ajihai Vilázd 11-a. Palatul Ullmann.

— **A targumuresi zsidóság gyászja.** Rövid szenvedés után halt meg a napokban dr. Kertész Mór, ismert orvos, 59 éves korában. Dr. Kertész Mór, aki 16 éve a targumuresi betegséggyógyász pénztárnál teljesített közmegelegedésre szolgálatot, a konzervatív, puritán orvos szimbóluma volt és ezért hálála nagy vesztésnek jelent a targumuresi zsidó társadalmak. Az elhunytban dr. Kertész Andor ügyvéd, a targumuresi cionista helyi csoport ügyvezető elnöke edesatyját gyászolja. — Ugyancsak a napokban temették el 64 éves korában Targu Muresen Hirsch Izidó tisztviselőt is. Az elhunyt egyik alapítója és vezetőtagja volt a Chevra Kadischa szentegyletnek.

— **Házasság.** Az elmúlt héten fényes esküvő zajlott le Müller Antal petrosani főrabbinál. A főrabbi leánya Nelli és Goldstein, sabinovi főrabbi tartották házasságünnepélyüket. A vacsoránál a vőlegényen kívül Müller Antal petrosani, Halpert Armin comeni, Goldstein Ezra balatonfüredi és Billitzer Efraim beleani főrabbiok ugyancsak Billitzer Jónás debreceni és Lichtenstein Dávid tartottak szebbnél-szebb tocsnókat.

Zsidó humor

Chacek és Sije a rituális fürdőben ülnek, nyakig vízben, péntek délután öt órakor, amikor már a reumasok „mór” fürdőnek használják a vizet.

Chacek: Sijekém, maga nagyon tisztasz lesz nekem. Még nincs ros-hazonoh és maga már fürdik?

Sije: Nem voltam sehoh nyaralni, én nem mehetek Dorna-Vatrára friss levegőt szívni, nekem jó ez a gőz is...

Chacek: Kire céloz maga, Dorna Vatrára? En nem voltam ott soha, csak egy nagybátyám volt ott 916-ban segéd és hásonszolgalatos. Ott valamikor háboru volt, minek kell most Dorna Vatra?

Sije: Maga nem tudja, ott most új lévészárkokat ásnak, mert új háboru kezdődik. Ott van a satmari caddik és ebből ott is háboru lesz.

Chacek: Sijekém, emelje ki már azt a bárgyu fejét a vízből, mert azt kell figyeljem, hogy Sprudelnek hiszi ezt a mikvévizet és issza is. Ez nem gyógyvíz. Ez nem keserűvíz. Ez egy olyan mismas, mint a konferenciákra küldött tudósítók beszámolója. Bár sok vizet azok sem zavartak sem Krakkóban, sem itt nálunk.

Sije: Milyen vizet zavarjanak? A Mz-rachisták nem zavarnak vizet. Legfejlebb most Luzernben. Ott igen, mert ott nagyon szép a tó...

Chacek: Milyen tóról beszél? Talán a Tóráról kell nyilatkoznia, amelyet most el fog végre fogadni a cionista világszervezet is alapvető kodexnek.

Sije: Hogy maga milyen intelligens Chacekkém. Maga már egy kész tudós. Egy egé... nem ment magának fejébe egy kis ilyen „keserű” víz? Hogy olyan vizesen, vagy viccesen beszél.

Chacek: Talán „vizi”-an! De ne beszéljen a női mikvétől, azt így zsidóknak nem szabad. Nálunk például Oradeán, riég a nők sem beszélnek már a „mikvétől”. Kiment a divatból. Most a strandra járnak, az ortodox asszonyok. Mikvé helyett short (rövid nadrág)-ról beszélnek.

Sije: Mi az hogy short? En egy snort se olvastam róla a jiddis újságban, pedig az a kedvencem. Az a jiddis újság, amelynek vezércikke mindig a Wasser-ral kezdődik és azzal is végződik. Folyton víz van a fejükben, sok víz... völl mit Wasser...

Chacek: Hát mit olvasott akkor abban a lapban, ha azt mondja, hogy... semmit se olvasott, talán mégis!...

Sije: Na azért mégis, valami van benne. Így Tasnadról olvastam, hogy összenit a kupaktanács, valamilyen egyletecskésben és elhatározták, hogy aki ezentul olyan nyomtatott betűt olvas, amit a pápa eltiltott, az nem tanulhat többet misnájest.

Chacek: Mit nem mond? Hát ilyen harciasak azok a tasnadiak? És így nem akarnak valami okosat olvasni? Nahát, nahát, nahát?...

Sije: Mi az, hogy nahát? Hátha még tudná a legnagyobb titkot. Tudja azt maga, hogy már Teitelbaum főrabbi sem jár soha sem a mikvébe.

Chacek: Sijekém, megőrülök. Nem hihetem el. Nem jár?... és miért nem jár, miért ne járna?

Sije: Nagy neki a víz sodrása... wosset. Sie, der wasserstrom...

Chacek: Mi... mit... mit mond?

Sije: En nem mondok semmit, csak utánamondom, amit mondanak.

Reb Jajis nem jár mikvébe, mert azt állítják, hogy „gegen Wasserstrom kann man nicht schwimmen” és ezért...

Chacek: Oda vagyok, ezt nem hittem volna el, de így mégis valószínű...

Sije: Mit tudja még maga Chacek kém, hogy mit kitűdnak fundálni a mi barátaink?... mit tudja még maga, hogy a íszurka-piszurka bajokon kívül milyen vízi puskát is kitűdnak löni egymás ellen a zsidók...

Chacek: Puskát? Jaj arról ne beszéljen. Eszembe jut mindjárt Choile Selassié, a nagy abesszin király, Salomon böcs le származottja, aki folyton csak azt mormolja most magának „Miss scil ihne werden”.

Sije: Hát tud az a Choile nevű király jiddisül? Ojvé hát hogyan tudna. Folyton felriad álmában és ordítja, hogy jaj megöt az a Misoline, az a betyár talán, az a kutyafejű-cérna talán, aki most le akarja igazni a tiz menekült törzset ott Abessziniában...

Chacek: Milyen tiz törzsről beszél? En csak a maga ronda törzset látom itt a vízben.

Sije: A tiz törzs, amelyik elveszett és most Etiópiában vannak, abesszineknek nevezik magukat és feketék, amilyen itt a víz...

Chacek: Es ott király az a Choile, vagy hogy hívják?

Sije: Choile, hogy én lennék a király és maga egy egyszerű rabszolga. Ragtön láncra fűzném és úgy tartanám Chacekkém.

Chacek: Maga ne tartson engem sehol, már miszem van, magával együtt ühni ebben a vízben, ami már teli van „mór”-ral, ugy, hogy mozogni sem lehet tőlük...

Sije: Már megy, hiszen alig két órá, ült itten? Miért megy már?

Chacek: Mert az orvos megtiltotta. Tovább nem szabad, egy hurutom van és minden öt percben ki kell mennem... Tuss.

— **Miért?** A célszerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok valamint számos klinikán és kórházban a Togat-lal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togat gyors hatású fájdalomcsillapító szer, amely utóérhetően, kőszvényes, csuzos és ideg fájdalmaknál, az ízületekben és végtagokban felléző fájdalomknál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál

— **Képzett, fiatal nős kántor** tenorbariton hanggal az ősi nagyünnepekre előkészítést vállal. Cim: nepunk kiadóhivatalában „Kántor” jellegre.

אויס אדשורדאקס אור' סודלה סודל

No. 227-1935

ויר הדעיער (פראלוד) ארטה אור' קולטום נעמניע זוכן פיר זאפארט אין שויב וויש וועלעכער פאן 3 אנארקאטע ארטה' רבנים כולות בעוועט. איר נעגלייך ערשטקלאסטיגער בעד חפילה אויט רעפלעקטאטען וואלען איהרע אפערטע אן אביאן ארעם אין זענדען. שפען ווערדען נור דען אכטעסטרט פערטטיגט י' שופט'ס תרצה פ'ס סודלי יען

שבת ווינעבערג שבת וירא נאני פ'ענס

**Raktárunkon levő
siremlékek**
minden elfogadható áron eladó.
VEISZLOVITS I.
ORADEA, Bulv. Regele Ferdinand 12. az udvarban

Wir suchen für die בעל'ים נא'ם העל'י תיען תיען oder סודלי בעל'ים mitkiang... me. Bei Konvenienz even... Jahr. Gehalt nach Über... zum Probevortrag... sen vergütet.
...ungemeinde

